

KRANJ, 9. NOVEMBERA 1956
LETNO — ST. 89
DIN 10.—

Glas

Glasilo SZDL za Gorenjsko

Izdaja: OO SZDL / Direktor: Slavko Bošnik / Urednik: Vrednički odbor / Odgov. urednik: Miro Žalrašek
Tel. vredničkega: 415597 — Uprave: Tel. račun pri Komunalni baniki Kranj št. 61-KB-1-Z-136 — Izdaja v posmedeljek in petek Marčinica: letna 600, mes. 50 din.

Gorenjske

ZASEDANJE SKUPNEGA PLENUMA OKRAJNEGA ODBORA SZDL IN OSS

S SODOBNO ORGANIZACIJO DELA omogočimo proizvajalcu, da bo laže, cenejše, kvalitetnejše in več proizvajal

Kranj, 8. novembra

Današnjemu plenumu Okrajnega odbora Socialistične zveze in Okrajnega sindikalnega sveta v Kranju so razen članov plenumov prisostvovali tudi predsednik OO SZDL Mirko Zlatnar, predsednik OLO Kranj Miran Košmelj s podpredsednikom Ivanom Berloncem-Johanom in Dušanom Horjakom in član predsedstva Glavnega odbora Zveze sindikatov Slovenije Roman Albreht.

Skupno poročilo je v imenu sekretariatov OO SZDL in OSS prebrala tov. Pepca Jež.

Poročilo je že uvodoma odločno podarilo, da morajo naša politična vodenja smatrati vprašanje proizvodnosti dela kot osrednjo politično in gospodarsko naložbo. Naša družb. ureditev in najnaprednejše oblike opravljanja podjetij je treba povezati z uporabljajem znanstvenih izkušenj s področja vedenja in organizacije podjetij. Naš cilj naj bo: izkorisčati najnovječe izsledke znanosti in tehnike s področja organizacije proizvodnje, olajšati delo proizvajalcu, da bo dosegal večjo, cenejšo in kvalitetnejšo proizvodnjo.

Nekateri si pod pojmom povečanja proizvodnosti napacno predstavljajo zgolj povečan fizični napor delavcev, ki ga je moč dosegči s poviševanjem norm in podobnim, je bilo dalje rečeno v poročilu. Iz znanstvenih analiz pa vemo, da je povečanje proizvodnosti razen od drugih činiteljev v pretežu meri odvisno od izpopolnjevanja organizacije dela in v manjši meri od osebnih vplivov delavca. Seveda pa je ta pot napornejša, ker je treba lomiti starele metode, navade in poglede, se pri tem marsikomu tudi zameriti in mu reči, da tako kot doslej, v prihodnjem ne sme več delati. Res je včasih težko boriti se za to, da bo praksa ureničila in preizkusila izsledke znanosti. Toda to je ena izmed poglavijnih nalog vodil, kadra v gospodarstvu. Opustiti moramo bolj ali manj obrtniški način proizvodnje, ki je v naših podjetjih spričo pomanjkanja industrijskih tradicij se vedno močno zakoreninjen, preit je treba na industrijski način proizvodnje.

USTANOVLJENA JE STALNA KONFERENCA DELAVSKIH SVETOV V KRANJSKI OBČINI

Kranj, 7. novembra.

Včeraj je bilo na občinskem odboru SZDL Kranj sklicano prvo posvetovanje predsednikov delavskih svetov industrijskih podjetij. To je bil hkrati ustanovni zbor stalne konference delavskih svetov industrijskih podjetij v kranjski občini. Ob koncu so izvolili tudi 5-članski delovni odbor, ki bo sestavil osnutek programa za nadaljnje delo.

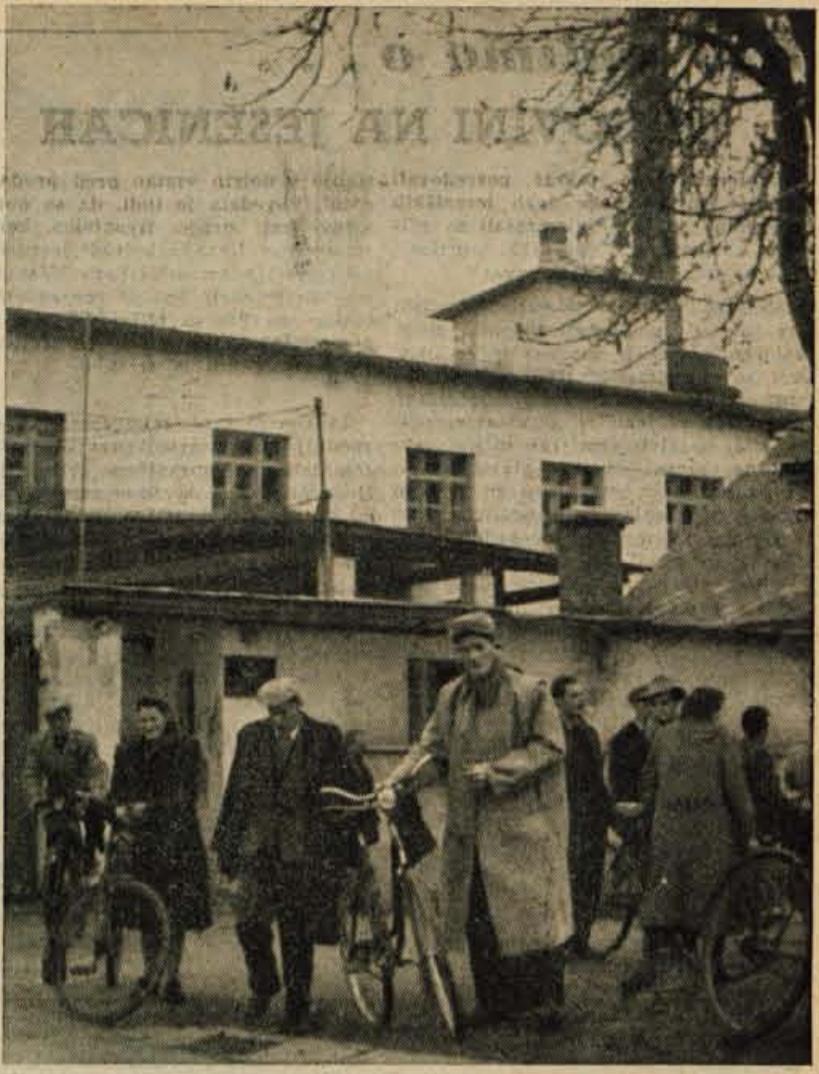
Ze daje časa je čutiti potrebo po ustavnosti organa, ki bi skrbel za doglobitev dela delavskega samoupravljanja in koordinacijo med delavskimi svetovi in občino. Nekatera podjetja (»Iskra«, »Tiskarna«, »Planika«) so se zicer že lotila dela pri reševanju nečetih problemov delavskega upravljanja, vendar je še veliko podjetij, ki še niso primerno metodo dela. Vsekakor bi jim izkušnje omenjenih podjetij mnogo koristile. Treba bo tudi razjasniti pristojnosti posameznih organov samoupravljanja, da se ne bodo ponovili primeri, ko je na pr. upravnih odbor določen o razdelitvi dobička (kot je to zgodilo v »Savi«).

Predsednički delavskih svetov industrijskih podjetij so sodili, da bi se morali kdaj pa kdaj sestaviti na posvetovanje tudi s predsedniki delavskih svetov iz trgovine, gostinstva in obrti.

LJ.

dov v izrazito ekonomsko-politično obravnavanje problemov s področja dela. Tudi v nekaterih podjetjih so že nekaj storili. Tako so osnovali oddelki za organizacijo dela v Zelezarni Jesenice, »Iskri« in »Planiki« v Kranju, v BPT v Tržiču, pred kratkim tudi v »Tiskarini«, resno pa so se tega lotili tudi v »Inteksu« in »Savi« v Kranju.

(Nadaljevanje na 2. str.)

URA JE DVE

Zivahen promet pred »Savo« v Kranju, ko odhaja dopoldanska izmena.

SEJA OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA

Pri dodeljevanju investicijskih kreditov bolj upoštevati potrebe vseh panog in krajev

SANACIJA POLOŽAJA NEKATERIH GOSTINSKIH PODJETIJ, KI JE NASTAL ZARADI SLABE TURISTIČNE SEZONE — ŠTIRI PODJETJA SO PREJELA SKUPNO 30 MILIJONOV DIN POSOJILA. ZA OKRAJNEGA INVESTICIJSKEGA SKLADA — INDUSTRISKA, GRADBENA, PROMETNA IN GOZDNA PODJETJA NAJ KONCAJ ANALITSKO OCENO DELOVNIH MEST DO KONCA JUNIJA 1957

Dve izmed skupno trinajstih točk dnevnega reda seje Okrajnega zborna in Zborna proizvajalcev OLO, ki sta v torek zasedala najprej ločeno, potem pa skupno, sta vzbudili nekaj razprave: dodeljevanje investicijskih posojil podjetjem in pa poročilo komisije za plače. Druge točke, med katerimi naj omenimo odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o okrajnem družbenem planu za leto 1956, so odborniki sprejeli brez razprave.

Leti se je začel turistični promet ne-kakih 600.000 m, pa jih še ni bilo do-koliko popravljati, tako da so bili volj.

Lesno-industrijsko podjetje Češnjica je zaprosilo za 5.200.000 din okrajnega investicijskega kredita za postavitev nove lokomotive »Oljarc« Britof za 1.300.000 din za nakup kamiona, »Mar-mor« Hotavlje pa za 1.650.000 din za plačilo investicijskega elaborata za povečanje kamionoma in za postavitev predelovalnega obrata.

Nekateri odborniki okrajnega zborna so v razpravi sodili, da je investicijski kredit vsem podjetjem, še zlasti pa Bombažni predilnicu in tkalnico Tržič, potreben in so ga tudi glasovali, vendar so izrekli nekaj načelnih pri-

pomb k razdeljevanju investicijskih kreditov. Poglavlja misel v teh pri-pombah je bila ta, če da rešuje OLO prošnje za te kredite od primera do primera, »kot jih pismeno prinese v pisarno« — je v prispevki dejal eden izmed diskutantov, — na da bi do-voli imel pred otmi potrebe vseh panog in krajev ter snotrno, perspek-tivno razvijanje celotnega gospodar-stva v okraju. Razen tega bi bilo treba investicijske kredite podelitevati z natečaji. Nekatere panoge, kakor denimo, obrt, so bile spričo prišla drugih nujnih potreb v okraju tudi letos zapostavljene, kar je v nasprotuju s smernicami zveznega in republiškega družbenega plana in s sploš-nimi težnjami po razvijanju področij, ki lahko bistveno pripomorejo k standar-družbenega plana.

Okraini zbor je ob koncu te raz-prave, v kateri je sodeloval tudi re-publiški poslanec dr. Mihal Potonik, sklenil, naj Svet za družbeni plan in finance pri OLO te problemu skrbno prouči in dà ustrezne sugestije pri sestavljanju okrajnega družbenega plana za leto 1957.

Na skupni seji obeh zborov OLO pa je podpredsednik OLO in dosedanji predsednik komisije za plače tovariš Dušan Horjak prebral daljše analitično poročilo te komisije. Po razpravi, ki bi bila spričo te važne problema-tiko lahko nekaj bolj obilna kot je bila, je OLO sprejel nekaj smer-nic, ki naj bi jih upošteval Svet za delo v svoji bodoči dejavnosti. V podjetjih naj popolnjujejo organizacijo dela, pri čemer naj, če je le mo-gče, določujejo norme tehnično že v fazu priprave dela, ne pa po doseda-nji praksi. Namesto skupinskih kaže-uvajati, kjer je le moč, individualne norme. Potrjevanje in spremenjanje norm naj bo v skladu z novelirano uredbo o plačah. Pravilnike o nor-

Razgovor v skupini udeležencev plenarne seje

NAS RAZGOVOR

Knjiga ji bogati življenje

Ne bilo bi napak, če bi tokrat pokramljali z najnajmatrijevšim bralnik Ljudske knjižnice v Kranju, s tovarišico Haliko Klemenčič.

»Kdaj se je v meni vzbudila želja po branju, ne bi vedela povedati. Le to vem, da sem doslej prebrala celo goro knjig,« ni je pripovedovala tovarišica Klemenčičeva.

Te svoje skušnje sem pozneje posredovala mladini.

»Teko delajo menda vsi učitelji,« sem segel v besedo.

»Nasprotno,« je nadaljevala učiteljica Klemenčičeva. »Precej učiteljev sem srečala v svojem poklicu, ki jima je bilo branje kakršnekoli literaturi odveč. Priznati moram, da sem v vzgojne metode takšnih pro-svetnih delavcev pogostoma podvomila.«

Na vprašanje, po čigar delih iz slovenskega eposovja najraje sega, mi je tovarišica Klemenčičeva odgovorila:

»Skoraj bi me mogla naštetiti vseh domačih del, ki mi ugajajo, priznati pa moram, da je napra-

vilo name še posebno močan vtis delo Miška Kranjca. »Kako sem jih imel rada, kjer pisatelj opisuje življenje v Prekmurju. Te kraje sama zelo dobro poznam, kajti tam sem službovala pet let. Zelo cenim Bevkja, dalje mojstrsko risanje značajev Prežihovega Voranca, Potrca in vrsto drugih. Zlasti pa rada prisluhnem Čankarjevi besedi; njegov čudoviti slog in prisopode mi ne dajo, da bi pogosto ne prebjerala njegovih del. Isto velja za njegove odrške tekste.«

Spomnjate Jermanovega teksta v »Hlapčih«: »Ce se skrjanec devetkrat zakočil, lajal ne bo nikoli.« Gleje — tako mi je sedel ta drobec v uho, da se ga kar ne morem znebiti. Cudno — res!

Kasneje se je najin razgovor zasukal še okrog svetovnih književnosti, o kateri je vodila tovarišica Klemenčičeva skromno zamolčala. Le to je povedala, da so preteklo soboto praznovali njegovo 10-let obstoja.

(Nadaljevanje na 4. strani)

REDNA POSVETOVANJA

gospodarskih in političnih voditeljev v komuni

Ce trdimo, da so se organi delavskega samoupravljanja in družbenega upravljanja že uveljavili in opravili svoj obseg, se prav gotovo ne moremo. Hkrati pa je treba tudi povedati, da le-ti še izčelo, venomer znova, oblike svojega dela. In to iskanje je lahko, če je pravilno usmerjeno, samo pozitivno.

Zanimiv primer nam kaže kamniška komuna.

Na pobudo Občinskega komiteja Zveze komunistov se zbera na sestanku vsake prvo soboto v mesecu predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov, direktorji, sekretarji tovarniških komitejev ZKS in predsedniki sindikalnih podružnic iz vseh podjetij občine, kjer se pogovorju o perečini problemih, ki jih žalijo. Občinski komite ZK in Občinski ljudski odbor se seznanita z neposrednimi perečimi proizvodnimi in drugimi problemi v tovarnah, kar jim omogoča hitrejše reagiranje in uspešnejše akcije, podjetja pa globlje spoznavajo gospodarsko-politične smernice našega razvoja.

SEJA OBČINSKEGA KOMITEJA LMS V KRAJNU

BOGAT DELOVNI NACRT

KRANJ, 8. novembra.

Včeraj je bila v Kranju seja Občinskega komiteja LMS pod predsedstvom Lojzeta Založnika. V tem mesecu bo mladinski komite organiziral več posvetovanj in predavanj za mladinske voditelje. Posebej pa bo organiziral posvet s člani akademskih klubov v Kranju, ki je do sedaj rezervirano in po svoje tolmačil in reševal delo svojega kluba. Nadalje bo sklican posvet voditeljev markističnih krožkov, posvet o organizacijskih problemih mladinskih organizacij, v obliki ankete pa bodo ugotovili dele in uspehe pri uveljavljanju mladine v organah družbenega upravljanja in priskočili na pomoč tam, kjer imajo mladinci še težave. Za voditelje kmečke mladine bo posvet o uveljavljanju mladih zadružnikov na vasi. Za voditelje vseh mladinskih aktivov in članov komiteja pa bo posebno predavanje in hkrati posvet o športu in telesni vzgoji mladine, kjer tudi o vlogi in dolžnosti mladine v športnih organizacijah in klubih.

Na seji je nastala kaj živahnih razprav, ko je predsednik komiteja predlagal, da se nekatere člane komiteja izključi zaradi nedelavnosti in da se komite izpolniti z novimi aktivnejšimi člani. Vsi člani so ta predlog sprejeli z odobravanjem zavedajoč se, da bo tako delal komite laže in uspešnejše.

R. C.

Problematika, katero obravnavajo, je skoraj vedno zelo pestra. Obravnavajo konkretno proizvodne probleme, probleme nagrajevanja, stanovanjska in komunalna vprašanja ipd. Na vseh dosedanjih sestankih je prišla močno do izraza tudi neposredna skrb za delovnega človeka, ki je lahko v okviru takega foruma neprimerno bolj učinkovita, neposredna in uspešna. Do sedaj so že rešili vrsto problemov s skupnimi močmi. Močnejša in razvitejša podjetja pomagajo manjšim in slabšim organiziranim.

Ta oblika dela oziroma sodelovanja neposrednih proizvajalcev v okviru komune, lahko brez dvoma veliko koristi. Ne lo v konkretnem reševanju problemov, temveč tudi v moralnem in političnem oziru. — Se na prvih sestankih se je nameč do-

BELEZKA

ZAKAJ 1. NOVEMBRA NI BILO NEDELJSKIH KART?

1. november — Dan mrtvih je minil. Lahko rečemo, da ni bilo človeka, ki ne bi odšel na grobovo svojih dragih. Vendar je le malo ljudi, ki imajo svoje pokopane tam, kjer prebivajo. Zato je bilo opaziti ta dan mnogo ljudi, ki je odhajala z vlački in avtobusi v razne kraje. Ta dan in dan prej, so bili avtobusi in vlaki polni ljudi in svetja.

Toda — vedno je bilo slišati isto vprašanje: »Zakaj ni nedeljskih kart?« Odgovor je bil kratek: »1. november je dela prost neplačani dan. Nedeljske povratne karte pa veljajo le ob praznikih.«

Ob praznikih bi marsikdo prej pomisli, preden bi se odločil za pot brez nedeljskih kart. V teh dneh pa ljudje niso premišljevali. Kdor se je odločil, je šel.

Marsikatera družina in posameznik si bodo morali ves mesec tako rekoč odtegovati od ust zaradi stroškov, ki so jih imeli na ta dan. Ne toliko zradi dragega prevoza, kot zaradi visokih — oderuških cen rož. Saj je cena enega cveta krizantem načrta kar od 50 na 80 dinarjev. Za 500 dinarjev je bil sila skromen šopek.

Videti je bilo, da je te dni večjalo načelo: »Izkoristi priliko. Izkoristili so torej priliko, toda — na račun delovnega človeka.

L.J.

Videti je bilo, da je te dni večjalo načelo: »Izkoristi priliko. Izkoristili so torej priliko, toda — na račun delovnega človeka.

L.J.

IZPOPOLNITI PRAVILNIKE O NORMAH

Normiranje dela je zelo zahtevna in obsežna naloga, ki je ne kaže prepričati ljudem z manjšo strokovno praksjo. Ugotavljanje delovnega učinka pa mora biti tako objektivizirano in avtomatizirano, da izključuje vsako možnost subjektivnega vplivanja na obrambo. Pri tem se potrebni tudi točnejši organizacijski predpisi v podjetjih, ki naj določajo način normiranja in vse okolnosti, v katerih se norma mora revidirati, vendar morajo ti predpisati hkrati točno določati postopek pri revidiji norm. Pravilniki o normah so namreč zdaj večji del se zelo pomajajo.

Premije pojmujejo ponekod napačno kot nekakšne dopolnilne plače. Na tej osnovi zagovarjajo tudi premije za redno opravljanje delovnih dolžnosti, za knjigovodsko ažurnost, za dosegno raznih rokov in podobno.

PREMIRANJE BREZ ZADOSTNIH IN PRAVILNIH OBJEKTIVNIH MERIL KVARI TUDI ODNOSE

Pomanjkljiva organizacija dela in evidenca, slaba analiza proizvodov materiala in nezadostna tehnična kontrola onemogočajo objektivno ugotavljanje doseženih uspehov. Zato mnoga podjetja izplačujejo premije brez zadevnih objektivnih meril, kar škoduje tudi odnosom v kolektivih. Za zdaj premiranje še na dalo kakih pomembnejših rezultatov. Objektivni vzrok je v tem, da so podjetja sestavila nove pravilnike šele v drugi polovici leta.

gajalo, da so predstavniki nekaterih podjetij vso preveč zastopali »lastnolino podjetje, ki pa ima svoje korenine v ozkem gledanju na celotno problematiko komune. Ti posveti, kjer se krešojo mnenja, pa vzdobjudno vplivajo na pravilno pojmovanje gospodarsko-političnih interesov tako podjetja kot komune in skupnosti, ki nikakor ne morejo in tudi ne smejo biti različni.

V začetku so prišle te težnje veliko bolj do izraza kot sedaj. To pa kaže, da udeleženci teh posvetov od meseca do meseca bolj rastejo in se razvijajo. Prav v tem pa je tudi eden moralnih uspehov takih posvetov.

Taki sestanki, na katerih so zastopani vodilni samoupravni, politični in upravni predstavniki podjetij, pripravljajo tudi do enotnega nastopa vseh teh forumov in sil v podjetju, kar lahko samo koristi njihovemu razvoju.

Pobude Občinskega komiteja Zveze komunistov v Kamniku je, če ne več, vsaj pozornosti vredna. Mimo tega, da razen omenjenih pozitivnih učinkov tudi mobilizira gospodarsko manj razgledane predstavnike podjetij in jih seznanja z najrazličnejšimi aktualnimi problemi, je to hkrati zanje tudi dobra gospodarsko-politična šola.

Ali morda ne bi kazalo tudi v našem okraju organizirati take ali podobne vrste posvetov?

I. AUSEC

Zadnjo nedeljo v oktobru je bilo v Gorenji vasi posvetovanje upravnih odborov KZ iz Poljanske doline. Med zborovalce je prišel tudi Anton Peternej, ki je član kmetijske komisije pri Glavnem odboru SZDLS. Tajnik OZZ ing. Perovič je govoril o bodoči kmetijski proizvajalni poslovni zvezzi za Poljansko dolino. V razpravi so kmetje opozorili na to, da ne morejo prodati vsega mleka. Mladi zadružniki pa so povedali, kako delajo.

CEDALJE VEČ IZVRSTNEGA SEMENSKEGA KROMPIRJA

Klimatske razmere v Poljanski dolini so kakor nalašč za gojitev izvrstnega semenskega krompirja. Površine, posajene s tem krompircem, naj bi se povečale na 600 ha. Semenska postaja v Podvrhu je pokazala zelo lepe učinke. Čudno pa je, da nekatera trgovska podjetja nabavljajo semenski krompir s Holandskega, medtem ko se za domačega ne zanimajo, čeprav je le-ta, po izjavah kmetijskih strokovnjakov, enakovreden inozemskemu. Semenski krompir iz Podvrha bo glede rednosti in kakovosti kmalu celo prekosil uvoženega. Bodoča poslovna zvezda za Poljansko dolino bo morala med drugim skrbeti, da bo čedalje več njiv posajenih s semenskim krompircem, da bo ta krompir pravilno vklapljen in da bo šlo v redu z odkupom in prodajo krompirja. Kmetom naj bi poslovna zvezda nudila tudi strokovne nasvete.

Razen tega naj bi v tej občini zase-

KAJ SO SKLENILI na kmetijskem posvetovanju V GORENJI VASI

jali več površin s semenskimi travami, zadruge pa naj bi nabavile več strojev za mlačev.

ZAKAJ ZASTOJ PRI ODKUPU MLEKA?

V Poljanski dolini odkupuje mleko podjetje iz Škofje Loke, ki pa je kmetom že nekajkrat sporočilo: »Jutri ne bomo jemali mleka!« Zato se kmetje zdaj sprašujejo, ali mleko v mestih res že ostaja. Kmetje so se zadnja leta bolj usmerili v živinorejo, zato lahko nudijo naprodaj tudi več mleka in imajo od tega precejšnje dohodke. Zdaj pa včasih ne morejo prodati vsega mleka. Na drugi strani pa v nekaterih industrijskih krajih še ni dovoljen mleka. Kmetje predlagajo, naj bi okrajna poslovna zvezda poskrbel za prodajo mleka v oddaljene industrijske kraje. Razen tega pa: ali ne bi mogle mlekarne mleka predelovati? Kmetje bi ga predelovali doma, toda sanitarna inšpekcija tega upravičeno ne dopušča, ker hlevi niso dovolj higienični.

V SOVODNJU BODO ODPRLI KMETIJSKO ŠOLO

Aktivi mladih zadružnikov v Sovodnju, Gorenji vasi, Lučinah, Javorjah, Trebižu in Poljanah so uspešno delovali. Uspel je tudi Dan mladih zadružnikov v Gorenji vasi. V Poljanah bodo mladi zadružniki 11. t. m. pokazali, kaj so dosegli z gojitenimi poskuski semenskega krompirja. Letos bodo odprli tudi kmetijsko gospodarsko šolo v Sovodnju, kjer so mladi zadružniki na lastno pobudo že priredili tečaj, ki ga obiskuje 26 mladih zadružnikov.

V POLJANAH BO »KROMPIRJEV BAL«

Na nedeljskem posvetovanju so tudi sklenili, da bo 11. novembra v Poljanah ustanovljen občni zbor kmetijskih proizvajalne zvezze za Poljansko dolino, popoldne pa bo prvi »krompirjev bal« v Poljanah.

K.

BREZ KOMENTARJA

Prizor, katerega sem videl preteklo nedeljo v Naklem, ne posredno po nogometni tekmi med »Partizanom« in »Prešernom« iz Radovljice, me je presenetil — da ne rečem kaj hujšega.

Skupina štirih ali petih nogometnikov iz Nakla si je že vsa razgrsla in pred očmi vseh gledalcev, podajala iz rok v roke steklenico z žganjem...

Morda je bila to le fantovska objestnost ali »važnost«, toda vsekakor obsojanja vreden stopnec, ki se posebno ne prilepi do športnikom.

De

KONEC VESELE VOZNJE
HUDA REC JE, ČE SEDI ZA VOLANOM NEKDO, KI GA OBDAJAJO VINSKE MEGLICE. TO POT, V PONEDELJEK NA VSE ZGODAJ, PA SE JE TAKA STORIJA NA JELENOVEM KLANCU V KRAJNU KONCALA K SREČI LE Z OKVARO AVTOMOBILA. NAJBZR JE BILO TUDI ZA VESELE POTNIKE BOLJ ZDRAVO, DA VOZILO NI MOGLO NADALEVATI POTI

Zasedanje plenuma SZDL in OSS

(Nadaljevanje z 2. strani)
kjer je to le mogoče, je zato treba namesto skupinskih uvajati individualne norme. V posebno kategorijo pa spadajo primeri, ki so bili kritizirani na nedavni konferenci komunistov v »Savis«, ke nekatrim delavec niso priznali dosegene norme, če da okrajna komisija za plače to ne bi dovolila. Morda ne bo odveč priponba, da je tudi v kazenskem zakoniku prikravjanje delavec pri zasušku (vede storjen nepravilen obračun) smatrano kot kaznivo dejanje.

NE KAŽIMO S PRSTOM SAMO NA NORMIRCE, MARVEC NA POMANJKLJIVOSTI ORGANIZACIJE DELA

Vse krivdo za tako stanje seveda ne smemo iskati pri normircih, ki so, ne vedno po svoji krivdi, v očeh delavec večkrat nekakši priganjati. Res je, da strokovni vzgojni normirci nismo posvetili dovolj pažnje. Vzgajati jih bomo morali načrte, kar pa ne bi predvsem odstranjevali vzrokov v organizaciji dela, ki povzročajo tako stanje. V razviti, masovni in serijski industrijski proizvodnji se more že v pravili dela točno določiti norme in normirce v obratu nima več kaj iskati s štoparico za delavčevim hrbtom. Posamežna in makroserijska proizvodnja pa seveda zahteva spet drugačno urejanje norm. Vsekakor pa je priprava dela dokaj važnejša kot pa jo v nekaterih podjetjih zdaj upoštevajo. Odgovornost za to pomanjkljivost v organizaciji dela leti predvsem na vodilno strokovnjake v podjetjih in se nekateri izmed le-teh večkrat po krivici izgovarjajo na slabe normirce, ki pri takih razmerah v podjetjih niso ne morebiti boljši. Ne pozabimo, da v nekaterih razvitejših industrijskih državah izpopolnjena organizacija v proizvodnem procesu že zamenjuje norme.

njega leta in še to ne vsa. Premijske pravilnike je sestavilo 38 industrijskih podjetij (21 pa še ne), 2 gozdarski in nenehno zaostrovanje norm; vodstvo tega podjetja pri tem premalo sledi tržni situaciji z boljšo organizacijo dela, z zníževanjem ostalih stroškov itd.

**IZPOPOLNITI PRAVILNIKE
O NORMAH**

Normiranje dela je zelo zahtevna in obsežna naloga, ki je ne kaže prepričati ljudem z manjšo strokovno praksjo. Ugotavljanje delovnega učinka pa mora biti tako objektivizirano in avtomatizirano, da izključuje vsako možnost subjektivnega vplivanja na obrambo. Pri tem se potrebni tudi točnejši organizacijski predpisi v podjetjih, ki naj določajo način normiranja in vse okolnosti, v katerih se norma mora revidirati, vendar morajo ti predpisati hkrati točno določati postopek pri revidiji norm. Pravilniki o normah so namreč zdaj večji del se zelo pomajajo.

Premije pojmujejo ponekod napačno kot nekakšne dopolnilne plače. Na tej osnovi zagovarjajo tudi premije za redno opravljanje delovnih dolžnosti, za knjigovodsko ažurnost, za dosegno raznih rokov in podobno.

**PREMIRANJE BREZ ZADOSTNIH
IN PRAVILNIH OBJEKTIVNIH MERIL
KVARI TUDI ODNOSE**

Pomanjkljiva organizacija dela in evidenca, slaba analiza proizvodov materiala in nezadostna tehnična kontrola onemogočajo objektivno ugotavljanje doseženih uspehov. Zato mnoga podjetja izplačujejo premije brez zadevnih objektivnih meril, kar škoduje tudi odnosom v kolektivih. Za zdaj premiranje še na dalo kakih pomembnejših rezultatov. Objektivni vzrok je v tem, da so podjetja sestavila nove pravilnike šele v drugi polovici leta.

z organizacijo dela. Toda večina podjetij še vedno nima teh oddelkov. Uspehi, ki so jih že dosegli taki oddelki v Zelezni, »Iskri«, »Planiki« in BPT naj vzpodbude tudi druga podjet

KAJ TAKEGA NE BOMO DOVOLILI

V DOMU ONEMOGLIH V PREDOSLJAH SKUŠAJO NEKATERE USLUŽBENKE ZARADI SLABOSTI UPRAVE VSILJEVATI SVOJE NAZDNJSKE NAZORE — SREDNJEVEŠKO KAZNOVANJE OSKRBOVANCEV — DELOMA SO KRIVI NEVZDRŽNIH RAZMER V DOMU TUDI NEKATERI NEDISCIPLINIRANI OSKRBOVANCI.

V hodniku stavbe Doma onemoglih v klet. Ob tej priložnosti so ga tudi teplje, lasale in vlekle za brke. V kleti je bil zaprt pet ur, nakar ga je prednica na prošnjo izpustila. Podobno se mu je primerilo tudi 1. maja. Vendarsko ga to pot zaprle le v kopalinico.

Oskrbovanci se morajo vesti dobro do točko in izpadli so najstrožje prepovedani...
In dalje v VII. poglavju pod točko 1. je napisano: »Oskrbovanci, ki bi kršili dnevnin hišni red, se z ozirom na težo prestopka, disciplinsko kaznujejo. Disciplinske kazni so: a) opozori-

Bolničarka Angela Plut pravil, da je zapiranje oziroma kaznavanje oskrbovancev dovolil sam upravnik Doma (9) in celo dal ključ od kleti na razpolago. To so sklenili tudi na seji Upravnega odbora!

Genovefa Dolhar — bolniška strežnica je odgovorna za red v sobah. Je tudi članica upravnega odbora.

Kako ravna Dolharjeva z oskrbovanci, naj nam povedo naslednji primjeri:

Ko sta se oskrbovanki Vida in Ančka lansko leto prepričali, je posegla vmes tudi Dolharjeva in obe udarila ter tako »napravila rede«. Nekaj podobnega je ukrenila tudi z Angelo Guzel, ki se je prav tako prepričala, in jo zaprla za nekaj minut v stranisce.

29. septembra letos je bila v jedilnici pri kosilu tudi Silva Šavli ter se prepričala z oskrbovanci. Ko je Dolharjeva prišla pospravljati jedilnico, je oskrbovanko Silvo prijela za lase in jo pošteno zlasala.

Tovarišica Silva pa je kar v svoji sobi in v jedilnici kot ostali oskrbovanci. To pa zaradi tega, ker ji je Dolharjeva svelovala, naj ne hodi v jedilnico, ker vsi oskrbovanci molijo, ona pa tega ne dela...

In tako naprej...

To so suha dejstva, vendar marsikaj povedo.

Povedo predvsem to, da so razmere v Domu onemoglih pravzaprav nevzdržne in protizakonite. Krivi so vsekakor deloma sami oskrbovanci, v precej večji meri pa uprava Doma in nekatere njene usluženke — blivše nune. Nedvomno bo treba nekaj ukreniti! Predvsem je treba spremeniti se stavn Upravnega odbora, ki se bo moral temeljitev lotiti obravnavanja položaja v Domu in pripomoči, da se razmere izboljša.

Tako vzdušje je res nemogoče!

I. AUSEC

DVE
Z ŽIVILSKEGA
TRGA
V KRAJNU

Tole je bilo v ponedeljek. Na živilskem trgu sta se prodajalka in gospodinja pogodili za sirček, na živilskem sejmu pa je pet minut kasneje šest tednov star pupek z tri tisočake menjal gospodarja

Z OBCNEGA ZBORA DRUŠTVA UCITELJEV IN PROFESORJEV STROKOVNIH SOL

STROKOVNO ŠOLSTVO V ŠKRIPCIH

Industrija in nekatere zbornice ne prispevajo dovolj k vzdrževanju strokovnih šol. — Sole delujejo v težavnih pogojih. — Internati odlikujejo številne učence. — Solski odbori naj se bolj poglobijo v delo. — Predavateljski kader odhaja v proizvodnjo. — Glede učnih pripomočkov je strokovno šolstvo v kranjskem okraju na boljšem kot drugod, vendar učnih knjig je manjka.

Pred dnevi je bil redni letni občni zbor Društva učiteljev in profesorjev strokovnih šol v Kranju. Zbor je najprej obravnaval najnovejši predlog zvezne komisije za reformo šolstva, potem pa se je v izčrpni debati dotaknil številnih problemov kranjskega strokovnega šolstva.

V kranjskem okraju je 26 raznih strokovnih šol; večina jih je v Kranju. Industrijske šole vzdržujejo podjetja, ki pa trdijo, da spričo strojih in togi finančni predpisov čedalje težavne zmorejo vzdrževanje. Sole ležejo v dolgovu (metalurška industrijska šola jeseniške Zelezarne ima že 23 milijonov dolga) ali pa morajo usmeriti vse svoje delo v proizvodno smer, da vsaj za silo rešujejo svoj obstoj. Tudi vajenske sole so v Škripcih. Podpirajo le republiška obrtna zbornica, čeprav obiskuje te sole več kot polovica vajencev iz industrije. Industrijska zbornica doslej ni dala za šolanje svojih vajencev niti dinarja.

Sole nimajo primernih prostorov, inventar je star in obrabljen, učila zastarela in pomajnjiva. Samo v Kranju bi za gradnje in opremo šol potrebovali 380 milijonov dinarjev.

Internat je odločno premalo, razen tega pa so nekateri v neprimernih stavbah (industrijska kovinarska šola

množil in opremil Svet za šolstvo OLO. Kranjski okraj v tem pogledu prednjaci pred drugimi okraji v Sloveniji. Toda strokovne literature iz industrijsko razvitalih tujih držav ni mogoče dobiti, ker ni sredstev za...

S. O.

S SEJE OLO

(Nadaljevanje s 1. strani)
mah je treba izpopolniti ter jih do sledno urešenje, da bi zagotovili zaupanje delavcev v nagrajevanju po normah. (Edem izmed diskutantov je opozoril na »stručenje vršičkov« presežnih norm in je poudaril, da to delavce dezorientira in destimira). Kader, ki se ukvarja z normirjanjem, bo treba strokovno bolj usposobljen. Gospodarske organizacije naj se takoj lotijo priprav za popis in analitiko ocenjevanje delovnih mest, ki naj ga v industrijskih, gradbenih, prometnih in gozdnih podjetjih zaključijo do 1. julija prihodnjega leta. Podjetja, ki se niso sestavila premijskih pravilnikov ali jih vskladila s predpisi, naj to storje do konca leta. Član Zbora proizvajalcev bodo po sklepku torkove seje obravnavati probleme plačne politike na sejah organov delavskoga upravljanja na svojih volinih območjih.

Ob koncu seje je OLO reorganiziral Svet za delo in komisijo za plače.

z-k

KAJ UGOTAVLJA TRŽNA INSPEKCIJA V KAMNIKU

Tržna inspekcija je bila pri OBLO Kamnik ustanovljena šele letos v začetku julija. Od takrat je pregledala že 49 lokalov in izdala 19 prijav, 14 sodniku za prekrške, ostale pa Okrožnemu javnemu tožilstvu.

Prijave sodniku za prekrške vsebujejo navedbe o pomanjkljivem vedenju knjig, o neizkazanih cenikih, neprimernih tehničnih, utežih in merilih. Okrožnemu tožilstvu pa je tržna inspekcija javila kršenje predpisov uredbe o trgovjanju in trgovskih podjetjih, kršenje odloka, po katerem gospodarske organizacije lahko kupujejo kmetijske pridelke neposredno od proizvajalcev, in kršenje uredbe o dodeljevanju potrošniških kreditov ter uredbe o ustanavljanju podjetij in obratov.

Iz analize inventarnih primanjkljajev za prvo polletje je razvidno, da znaša vrednost presežkov v 16 trgovskih in gostinskih obratih 91.258 din. primanjkljaj v 12 obratih pa 310.346 din. Vzroke primanjkljajev komisija še naprej ugotavlja. V oktobru je izvedla kontrolno prodaje živil v 19 obratih. Inspekcija je vzela iz prometa za 79.208 din neužitnega blaga in dala zapreti tri obrate zaradi neprimernih prostorov. Kontrolna akcija nad uresničenjem predpisov o proizvodnji in prometu ter sanitarno higieničnih predpisov za promet z živili zaračuna na področju kamniške občine 91 obratov.

z.

ZA PRAZEN NIČ

Z dvorišča je kot knfra zginala kura.

Ko jo je Selanka pravkar zmanjšala, je prišel samo sosed Tomazičec. Vrag vedi, zakaj je bil ravnato to jutro tako nastanjenje volje, da je celo sosedi komaj zagodnjuj v pozdrav. Tej pa je bilo že dovolj:

»Lej jo poštajno, kar sem se izdaja. Ničče drug kot mi spodbidi moje kure, ko je revica morda zalezla na njegovo dvorišče. Lakomniki, kakršni so, so jo seveda že dali v lonec.«

Prihodnji dan je Selan pretepel svojega otroka, ker ga je videl v družbi s sosedovim.

»Ti bom že pokazal, kaj se pravi hoditi s temi ciliani.«

»Še v senči ni dobro z njimi skupaj ležati,« je Selanka govorila po vasi.

Sosedovi so vrčali milo za draga:

»Selanovi so nam dolžni nekaj tisočakov. Zdaj, ko je treba dolg враčati, se pa načaka skregajo!«

Drug drugemu so začeli pridno pobitati kokoši, ki so, ne vedoč za to vojno, zlezle na tuje dvorišča. Mlatili so po svojih otrocih, dokler se tudi le-ti niso začeli sovražiti med seboj. Ce so si otroci lučali kamenje, so se starši vedli, kot da tegu ne vidijo.

Potem so začeli hoditi po sodniji.

»Magari, če zatožim posestvo! Naj gre vragu v črva, samo da se izkaže resnica,« sta govorili oba sosedova.

Nekateni vrščani so začeli držati s tem, drugi z drugim. Tomazičec je bil v upravnem odboru zadruge, zato so Selan in njegovi pričašči nehalo hoditi na zadružne sestanke in so grozili, da bodo celo izstopili. Tomazičec in njegovi pa niso več prišli na sestanke SZDL, ker je bil Selan odbornik.

Vas se je kratkočasila samo še s prepri.

Potem pa so otroci nekogar dne našli kuro, ki je povzročila vaški prepri, že razpadajočo v Selanovem sejniku, kjer je poginila zaradi kužne bolezni.

— △ —

To me spominja na nekogar drugo zgodbo, ki se je pričela že pred leti.

Nek potnik je vstopil v kupe vagona. Bil je ves zadržan, ker je na viak tekel, da ga ne bi zamudil.

»Ali se vas nem zdi, da je tu notri nekakšno vročje in slab zrak?« je vprašal, ko se še ni dobro vsehol.

Eden izmed potnikov je soglašal in odpril okno. Potnik, ki je sedela njemu nasproti, pa je ugovarjal:

»Že zdaj od nekega piha, potem bo pa naravnost name!«

Sosed ji je takoj ponudil svoj sedež.

»Ne!« je odictionila. »Zivčna postanem, če ne gledam v smer vožnje. Kar okno raje zaprite!«

Pa se je začelo. Prvi potnik je okno odpril, drugi ga je zaprl, tretji ga je jezno potegnil dol, četrti pa ga je še bolj razjarjen potegnil kvišku. Tekmovali so nekaj minut, da so bili že vsi upehani. Že so si hoteli skočiti v lase, ko je vstopil sprevidnik, ki je ves zaprepaščen hotel ugotovil, zakaj ženejo tak hrup, kakor da bi divja jaga zašla v kupe.

Potnikli so skušali drug drugač prevpti. Sprevidnik je hotel nekaj spregovoriti, pa ga v gneči teles in besed ni nihče razumel. Zato se je preminil po kupeju in stegnil roko skozi okno.

Selo tedaj so zasoplili potnikli hipo ma razumeli:

»V oknu sploh ni bilo šipe.«

Slo je le za majhno škodoželjnost, za prestiž posameznika.

NA ROB

ZA AVTOBUSNO ZVEZO MED KRAJNJEM IN KAMNIKOM

Menda ni človeka na Gorenjskem, ki se ob službenem ali zasebnem potovanju v Kamnik ne bi razburjal na nemogoče zveze s tem mestom. Peljati se mora n. pr. iz Kranja ali katerega drugega kraja — hočeš nočes — skozi Ljubljano, kar časovno zelo podaljšuje vožnjo.

Od Kranja do Kamnika pa je po dokaj dobrati cesti komaj 22 km!

Cudno je predvsem to, da se nobeno avtobusno podjetje doslej še ni resnejno oprijelo misli, da bi tako zvezo vzpostavilo. Pomisliki? Tleh ne bi smelo biti, saj za začetek ne bi bilo treba več kot enkrat dnevno zvezo. Pozneje bi ugotovili, ali so potrebe večje.

Ta zveza bi se brez dvoma tudi izplašala, saj drži cesta ves čas skozi vasi in naselja. — Morda bi lahko prevzelo pobudo podjetje »Avtopromet« iz Kranja?

Torej: polkulisti je treba, praksa pa bo pokazala, ali se izplača ali ne. Z vzpostavilo stalne proge pa bi mnogi ljudem ustregli.

I. A.

KULTURNI TEDNIK

PRED NOVO PREMERO V PRESERNOVEM GLEDALISCU

Arnold F. Delderfield: »VISOK JE ZID«

Jutri zvečer bo v Prešernovem gledališču nova premiera. Kaj naj pove mo v spremnem pismu našemu občinstvu ob tej priliki? Prvič to, da je avtor jutrišnjega večera po rodnu Anglež, da še danes živi nekje na angleškem, da je bil rojen 1912 leta in da je z literaturo intimno - ustvarjalno povezan vse od 17. leta naprej. Fa ſo to, da je njegova drama »Pogled na Worms doživelja samo v Londonu nad 2000 uprizoritev in da je na otoku dokaj član pisatelj — in ne samo tam; njegova dela uprizorajo tudi izven meja njegove domovine.

Dogajanje Delderfieldove melodrame je postavljeno v sodobnost. — V malem provincialnem mestecu Meltinghamu zaplete avtor svoje junake v boj okrog napredne in nazadnjaške vzgojne metode. Povod za konflikt je, da sedmošolka Shirley, ki, mlađa kakor je, ne more biti drugačna kakor rahlo zaljubljena. Take so na priliko vse sedmošolke po vesoljnem svetu in mlađa dekleta sploh, da o fantih ne govorijo.

V dilemi se tako znajeta napredna ravnateljica Liceja in konzervativna namestnica, ali je bolje zatreći v mlađostnikih njih erotična nagnjenja ali gledati na to kot na povsem normalen pojav zorenja in ga obravnavati z vsem razumevanjem in tovarisko odkritostnostjo. V središču pozornosti je zatorej vprašanje koedukacije ali skupne vzgoje.

Priznati moramo takoj, da nam z načelna stališča k temu vprašanju Delderfieldovo delo nima kaj povedati. Praksa in izkušnje v delu z mlađino pa nam povedo, da je vendarle prav, že se gledališče kdaj pa kdaj pomudi tudi ob teh vprašanjih. V Angliji je to na vsak način še vedno pereče vprašanje. Francoski pisatelj Pierre Daninos duhovito pripominja — nekoliko zlobno, a v bistvu povsem pravilno o angleški vzgoji: »Prva skrb britanske vzgoje je, da loči oba spola tako, kot da jima ne bo nikoli vedno, da bi se sešla, čeprav je res, da bodo tudi v bodočnosti njuni odnosi omejeni na minimum. Medtem ko izroče hčere zavodom, kjer se nauče zadevati ob zavrnjenih stvareh, ki se tičejo mesa — da o mesu samem ne govorimo — pošiljajo sinove v gimnazije, iz katerih prihajajo vsi začudenji, kdo zvede, da se bodo morali poleg kriketa in kolonij od časa do časa ukvarjati tudi z ženskami.«

Vsekakor zanimiva tema, saj nosimo vse življenje s seboj vsaj po eno sorodno doživetje, ki so nam ga prinesle žolske klopi. Bržas je uspeh Delderfieldove drame tudi v tem, da je tovrstnih, vsaj povprečno dobro napisanih del, zelo malo.

»Visok je zid« je zanimiv komad, majhen delež k tem naporom. Samo majhen — zakaj nič drugega noč povedati avtor jutrišnjega večera kot to, da je mladost roža, ki potrebuje sonca, veselja in ljubezni in še to, da naj ne bo na svetu starih profesorjev in mladih študentov, temveč mlajših in starejših tovarišev po izkušnji in slovčnosti.

Zato, ker delo izprašuje vest vsem, ki smo odgovorni za rast generacije — posebno še vzgojiteljem, je menda prav, da smo pripravili to delo pod taktirko režisera SNG iz Maribora, kranjskega rojaka — Petra Malca. Sceno je zamišlil Vlado Rijavec. Sodeluje skoraj ves ansambel Prešernovega gledališča.

Rado Jan

KRSTNA PREDSTAVA NA JESENICAH

Prizor iz drugega dejanja Tomažičeve »Lepo Vide« na španskem dvoru

KRSTNA PREDSTAVA V MESTNEM GLEDALISCU NA JESENICAH

»Lepa Vida« z Miklovo Zalo namesto Vide

Jože Tomažič: »Lepa Vida«, ljudska balada o ugrabljeni materi

Najprej o avtorju: Jože Tomažič je znano ime. Njegove »Popoharske bajke« so doživetje za mladega bralca — vsaj zame, se spominjam, so bile čudovali doživetje. Znan je tudi kot gledališki praktik; razvoj jeseniškega gledališča je zlasti v zadnjih letih trdno povezan s Tomažičevim delom.

Potem o delu: osnovna značilnost Tomažičeve »Lepo Vide« je povedana v naslovu našega bežnega kritičnega poročila — namesto Vide smo gledali Miklovo Zalo.

Motiv Lepo Vide je motiv hrepeneњa. Lepo Vido žene hrepeneњe zdoma preko morja, hrepeneњe jo vše spet nazaj domov. Mogoče noben narod ni tako jasno in čisto izrazil človekovega hrepeneњa v umetniški besedi kot ravno Slovenci; dve mogočni priči imamo za to, ljudsko pesem o lepi Vidi in Čankarjevo »Lepo Vido«.

Gre za to: zgoda o lepi Vidi ni balada o ugrabljeni materi, kot je svojo igro podnaslovil Jože Tomažič; ta zgoda v vseh svojih inačicah govori o mlađi ženi, ki je sama zapustila betežnega moža in dete ter odšla po svetu. Hrepeneњe ji je zavdalo, da je zapustila največ kar lahko ženska ima: dom in otroka v njem.

Pri Tomažiču pa lepo Vido ugrabijo. Tu ni več hrepeneњa, ki je mlađa mater gnalo od doma v tujino — saj ni odšla sama, saj so jo ugrabili.

Torej: Miklova Zala. Naslov je drug, sicer pa je vse tako kot v stari priповidek iz Roža ali v Sketovi povesti: ugrabitev, sužnost, vrnitev domov. Tomažičeva igra veže z motivom o lepi Vidi samo naslov, po krivici postavljen pred igro o Miklovi Zali. Ce poskušamo ugotoviti, zakaj je Jože Tomažič, ko se je lotil obdelave lepe Vide nazadnje pristal v Miklovi Zali: mogoče se ne bom zmotili, če domnevamo, da ga je k temu privedla skrb za moralno čistost Vidinega lika. Mogoče se mu je zdela Vida, kakršno poznamo iz slovenske ljudske pesmi in književnosti, nemoralna, vredna obsojanja — kajti kaj bi drugega zaslужila žena, ki zapusti moža in otroka same zaradi nekakšnega hrepeneњa? Pa ni tako. Lepo Vide ne obsojata ne pesem ne nihče drugi, ki je doslej pisal na ta motiv — saj hrepeneњe ne more obsojati nihče, ki ga pozna.

Torej, še enkrat: lepa Vida je pri nas sinonim za hrepeneњe. In tega po-

glavitevna v Tomažičevi igri ni: hrepeneњa. Vidinim hrepenečnim besedam in pogledom v prvem dejanju namreč ni mogoče verjeti — kako bi ji verjeli, ko pa je njeno hrepeneњe nedjavno, gola verbalistika, na vse zadnje nepotrebno, kajti Tomažičeva Vida ne odide zdoma zaradi hrepeneњa, temveč na silo, ker jo ugrabijo?

Pa še o uprizoritvi: režiral je avtor sam. Ceprav že avtor režiserju ni nujno kdo ve kako izbruhnega v utrinkovitega teksta (medle Vidine meditacije v prvem dejanju, razvlečeno in nedramatsko drugo dejanje, utrudljivo ponavljanje in raztegovanje prizorov v tretjem dejanju), režiser slavostim teksta ni bil kos. Zlasti v drugem dejanju je od nemogočega prihoda španskega dvora dalje uprizoritev neiznajdiliva in okorna.

V naslovni vlogi je nastopila Slava Maroševičeva. Z ozirom na splošno ravnen predstave je dala izreden lik. Uspešno so se ji približevali zlasti Marijan Stare v vlogi njenega moža, Slavko Polanc kot Maver in Tine Rant v vlogi španskega kralja.

Sceno je zasnoval Jože Belič. Odlična v funkcionalnosti je bila v svojem likovnem izrazu tipičen primer scenografskega kipa.

Na koncu, pa ne nazadnje: kdor samo bežno, od daleč pozna trenutni položaj jeseniškega gledališča, ne more molče mimo njega. Jeseniško gledališče je v resni nevarnosti: proračun mu je zmanjšan do toljike mere, da bo težko zagotovilo svoj goli obstoj. V gledališču pa ni stagnacije, v gledališču je lahko samo napredek ali pa nazadovanje. In če jeseniško gledališče ne bo v kratkem dobi primerne pomoči, bodo vsi napori požrtvovalnih igralcev zameni — stopilo bo na drugo pot, na pot nazadovanja. Kdo bo za to odgovoren? Gledališče je zapleten umetniški organizem in treba je dolgih let napornega dela, da si po tako težkem udarcu, kažešen zdaj grozil jeseniškemu gledališču, spet opomore. V času, ko zdajo v Trbovljah eno najlepših gledališčih hiš v Sloveniji, grozi Jesenicam, ki imajo močno in kvalitetno gledališko tradicijo, da bodo ostale brez že tako skromnega gledališča, ki se je v preteklih letih z velikimi napori utrdilo med občinstvom. Kaj pravijo občinstvo organi in ljudje, ki so odgovorni za to, da imajo tudi delavske Jesenice vsaj minimálno mero kulturnega in prosvetnega življenja? Bodo mirno gledališča, kako bo njihovo gledališče zaradi dveh ali treh milijonov dodatne subvencije, ki bi jo potrebovalo za normalno delo, naglo propadalo?

Ce mislimo, da bo gledališče v tistem hipu, ko bo imelo spet dovolj denarja, ponovno zaživilo na višji kvalitetni ravni, je treba nedvoumno pribiti: gledališče je mogoče uraditi v letu dñi — dvigniti ga na primerno raven pa je težko celo v desetih ali petnajstih letih.

Miloš Mikelin

„KRALJ NA BETAJNOVI“ NA ODRU SVOBODE ŽIROVNICA-BREZNICA

Po daljšem presledku in dokončni ureditvi vprašanja, kdo bo režiral, so se odločili igralci Svobode Žirovnica-Breznica, da v počastitev 80-letnice rojstva velikega slovenskega dramatika Ivana Cankarja naštudirajo dramsko »Kralj na Betajnovi«.

Vsi igralci so vlogi razmeroma dobro rešili. Kantorja je prepravičevalno oblikoval Ciril Jalen. Poleg naravne gestikulacije, dognane mimike, ustrez-

LUTKARJI NA PRIMSKOVEM PRI KRAJU

Lutkovno gledališče na Primskovem je stopilo v tretje leto svojega obstoja. Da je njihovo delo zares plodno, nam priča tudi pohvala, ki so jo prejeli od Zveze Svobod. Le-ta jim je izročila tudi podporo 10.000 dinarjev.

Prva letosnjša premiera je bila igrana z ročnimi lutkami. Izkusnje so pokazala, da so le-te otrokom mnogo ljubše kakor marionete. Oder in lutke so sicer še zelo skromne, klub tenuje napravilo na gledalca včas resničnosti in prisrčnosti. Sicer pa je pričakovati skorajšnje izboljšanje. Lutkovni oder je izdelan predvsem za gostovanja, ki jih nameravajo opraviti v letosnjem letu precej. Ko bodo odpravljene še nekaterje tehnične posmarnosti, bodo lutkarji lahko posnosi na svoj trud. — V zadnjem času je tudi govor, da bo tudi Svoboda v Kranju ustanovila lutkovno sekcijo. V tem primeru bodo lutkarji s Primskovega dobili doležljega konkurenta.

Tamburaši iz Ljubnega gostovali v Mošnjah

V Mošnjah so nedavno gostovali mlađi nadarjeni tamburaši iz Ljubnega. Zbor, ki ga tvorijo v veliki večini mladinci in gimnaziji, uspešno vodi že dve leti upraviteljica Šole. Cepav so se gostje tega nastopa močno veselili, so bili vendarle nekoliko razčarani, kajti dvorana ni bila zasedena niti do polovice. Zanimiva in hkrati žalostna je tudi ugotovitev, da je bilo med poslušalcu le male domačinov. Govorje so s svojim programom poslušalce navdušili, kar jim jamča, da bodo v bodoče deležni boljšega obiskanja.

C. Z.

FILMI, KI JIH GLEDAMO

„Balada o črem zlatu“ Ameriški pustolovski film z južnoameriških petrolejskih polj. Gary Cooper, Barbara Stanwyck in Anthony Quinn igrajo povprečno, zgodba je povprečno nepeta pustolovčina s povprečnimi občajnimi zapleti, s pistolami, pestmi, dirajočimi konji in avtomobili — z eno besedo: povprečno je vse, ves film. Seveda je povprečen v svojem žanru, v neumetniški pustolovski vrsti, torej: povprečen med slabimi.

Glas Gorenjske 5

KULTURNE IVERI

V prostorijah Moderne galerije v Ljubljani je bila v soboto odprt šesta mednarodna razstava umetniških fotografij, katere so se udeležili fotoamaterji iz 29 držav. Razstavljalci prikazujejo črnobele fotografije, barvne fotografije, diapositive in stereodiapositive. Da je razstava zares kvalitetna, nam priča dejstvo, da je žirija izbrala od pohištih 2323 del le 432 fotografij. Med razstavljalci črnobele fotografije srečamo največ Jugoslovjan. Prvič so se letos predstavili tudi fotoamaterji iz vzhodnih držav, od katerih vzbujajo posebno pozornost predstavniki SZ s svojimi barvnimi posnetki.

V Beogradu je bil pred kratkim končan četrti festival amaterskega filma. V kategoriji eksperimentalnih filmov je dobil prvo nagrado zlati kip »Zmagovalec« ljubljaničan Boštjan Hladnik za film »Pravljica o ljubezni«. To je že tretje priznanje, ki jih je prejel ustvarjalec za svoje umetniško delo.

Hollywood je filmal tragično življenjsko usodo slikarja Van Gogha. V glavnih vlogi Kirk Douglas. Po končanem snemanju je igralec obiskal staro Evropo in malo podstrešnico, v kateri je tragično umrl veliki umetnik. Z mastno kredo je na zid nad slikarjevim zadnjim ležiščem zapisal ime »Kirk Douglas«. Castilci umetnika so silno ogorčeni. Zakaj le? Veliki igralec Kirk je dal slikarju, ki ga bo proslavil s svojim filmom autogram!

GORENJSKA DOBI SVOJO REVIVO ZA UMETNOST IN KULTURO

V nedeljo dopoldne je bilo v Prešernovem muzeju v Kranju posvetovanje kulturnih delavcev Kranja in Gorenjske. Posvetovanje je sklical Klub likovnih delavcev Gorenjske z namenom, da gorenjski kulturni delavci pretehtajo možnosti za ustanovitev umetnostne in kulturne revije za Gorenjsko in da se pogovorijo o vsebinskih ter oblikovnih načelih urejanja te revije.

Na posvetovanju so bili zastopani kulturni delavci z vseh področij. Ugotovili so, da Gorenjska tako revijo potrebuje in da ji tudi nudi možnosti za obstoj in razvoj. Sestavili so širši iniciativni odbor, ki se bo znova ustavil čez teden dni. Uredniški odbor bo formiran kasneje.

V diskusiji je prišlo do izraza mnenje, da naj revija za začetek izhaja kot posebna mesečna priloga »Glasu Gorenjske«, kasneje, ko bo imela dovolj možnosti in moči za samostojen obstoj, pa naj se osamosvoji. Okrog revije se bodo zdržali gorenjski kulturni delavci, ki zdaj, ker nimajo lastnega kulturnega središča, odhajajo drugam, zlasti v Ljubljano. Revija se bo trudila, da bi bila tako po vsebinski kot po obliki pristopna čimširškim slojem gorenjskega prebivalstva, ki ga bo skušala pritegniti ter vzgajati in izobraževati zlasti s polemičnimi in kritičnimi prispevki z vseh področij.

Posvetovanje je prisvetovalo tudi predsednik okrajnega Sveta za pravoslovje in kulturo Slavko Beznik, ki je med drugim izjavil, da je Svet z zagotovil sredstva za začetek izhajanja revije, oziroma priloge.

m.

DRUŽINSKI POMEMENKI

DELOVNA SPOSOBNOST ZAVISI OD PRAVILNE RAZDELITVE DNEVNE PREHRANE

KRZNO — LEP OKRAS

Enobarven zimski plašč s krznenim ovratnikom in vtičnimi žepi, v vogalu na desni pa tričetrtinski plašč, ki ga lahko predelamo iz starega prekratkega plašča.

Ukaz naj zveni kot želja

Beseda „moraš“ pogosto naleti na odpor, zato se ji raje izognimo

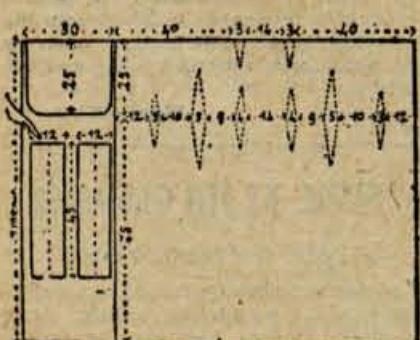
Dolžnost staršev je, da najdejo otroku ob vsakem času primereno zaposlitvijo, ob kateri se bo nekaj naučil in obenem zabaval. Seveda pa ta naloga za vzgojitelje ni enostavna in se jim kdaj po kdaj tudi ne posreči. Otroku bomo le na prijeten način vzbudili veselje do dela in ga navadili na dočlen red.

Janko vsak dan, ko pride iz šole,

PREDPASNIK ZA DOMACA DELA

PREDPASNIK JE NEPOGREŠLJIV KOS GOSPODINJSKE GARDEROBE. ZA DELO NAJ BO KROJEN TAKO, DA POKRIJE VEČJI DEL OBLEKE, OBENEM PA MORA BITI PRAKTİCEN, DA SE V NJEM LAJKO NEMOTENO GIBLJEMO, BLAGO NAJ BO PO MOŽNOSTI PRALNO. MODEL

NA SKICI LAJKO SESIJEMO NA PREPROST NACIN IZ KAKRSNEGA-KOLI MATERIALA. ZANJ POTREBUJEMO EN METER BLAGA 130 cm SIRINE, CE PA JE TKANINA OZJA, BO PREDPASNIK UKROJEN IZ VEC DELOV. PIKCASTE CRTE NA SKICI OZNAČUJEJO VSITKE. NARAMNICE SO DOLGE 45 cm IN 12 cm SIROKE.

Zajtrk preskromen - malice nezadostne

Večkrat slišimo o nepravilnem razporedu naše dnevne prehrane. Posebno z zajtrkom, kakršen je pri nas v navadi, ne moremo biti zadovoljni. Ako razdelimo povprečje dnevno potrebnih kalorij na pet dnevnih obrokov, tedaj jih pravilno razdelimo tako:

Zajtrk 20 do 30%, dopoldanska malica 10%, kosilo 30 do 40%, popoldanska malica 10%, večerja 20%.

Ce vzamemo za merilo navedene odstotke ter jih primerjamo z našimi prehranjevalnimi navadami, tedaj vidimo, da je naš zajtrk preskromen, kosilo preobčino, malice nezadostne ali pa jih sploh ne uživamo. Količine prehrane napačno razdeljujemo na dnevne obroke. To neenakomerno in nepravilno razdeljevanje ima svoje neugodne posledice tudi na delovno sposobnost.

Zajtrk

Posebno važen je zajtrk. Navajeni smo, da vzamemo samo malo kave in kruha, to je največkrat že vse. Ob teh skromnih kalorijah delamo včasih tudi 8 ur ali pa še več. Zaradi tega se ni treba čuditi, če smo v nekaj urah že utrujeni in težko delamo.

Zajtrk je zelo priporočljiva mlečna kaša in sveže sadje. Tak zajtrk je zelo primeren za vse stare strose dobe in tudi za ljudi, ki so bolj občutljivega želoda.

Kosilo

Nič več ni nujno, da je prva jed, ki jo za kosilo užijemo, juha, bodisi mesna ali zelenjavna. Namesto nje lahko pojemo nekaj sadja, spijemo kozarec sadnega soka ali použijemo zeleno solato. Te jedi vzbujajo tek in vplivajo na naše prebavnne organe, da izločajo več prebavnih sokov ter vplivajo na boljše izkoristjanje jedil, ki jih še jemo za kosilo.

Glavna jed naj bo sestavljena iz beljakovinastih živil: mesa, rib, jaje, skute, poleg pa pripravimo še krompir ter obilo zelenjave, sveže, dušene ali pa v solati.

Večerja

Večerja naj bo lahka, pripravljena dovolj zgodaj, da ponoti ne obremenjuje želodca. Večerja naj nudi čim več sprememb v vitaminovih. Zato segajmo tudi za večerjo po najrazličnejših vrstah zelenjave, predvsem po solatah, jehi s sadjem, skuti, jajci, mleku. Toplo večerjo lahko menju-

jemo z mrzlo. Kot piča je zelo priporočljiv sadni sok.

Malice

Za malice ni potrebno, da jemo obilo, ampak dobro izbrana živila. Zelo osvežuječe je zlasti sveže sadje, pa tudi zelenjava, kot so redkvice, paradižnik, paprika, kumare itd. Razen tega pojemmo koček kruha, po možnosti namazanega s surovim maslom. Kadar pa je le mogoče, si privoščimo za dopoldanske in popoldanske malice, posebno med delovnim časom skodelico svežega mleka ali jogurt.

Dnevne obroke si moramo razdeliti glede na delo. Ce imamo kosilo pozno popoldne, z delom pa začnemo zgodaj zjutraj, tedaj moramo imeti obilno malico. V primerih, ko je kosilo pozno, naj bo večerja lahka. Čim bolj pa bomo vrednost dnevnih obrokov približali spreadaj navedeni razdelitvi, tem pravilneje bodo razdeljene potrebitne kalorije in tem laže bomo uspešno delali, pa tudi prebavn organi bodo na ta način v redu delovali.

Mlada dekleta naj nosijo čim manj nakita

Današnja moda nam predpisuje tudi nosenje najraznovrstnejšega nakita. Po izložbah lahko vidimo ogrlice iz brušenega stekla, kamna ali slične vrste okraskov. Ce nosite enostavno športno obliko ali krilo s puloverjem, se bo k temu najlepši podala ogrlica, malo broša ali navadni uhani. Nakit s športnimi znaki (cepin, smuči in podobno) spada samo k športnim oblikam, vendor pa ni nujno potreben. Navadno nosimo take znake, če gremo v hribe ali na izlet.

K poročnemu prstanu nosimo navadno prstan z majhnimi kamni. Prstan nosimo vedno na prstancu, nikoli na meziniku, ker naredi roko široko. Petnatrh prstanov ženske ne nosijo, ker so pretežki in preveč moški.

Mlada dekleta in tudi nekatere žene bi recimo za ples ali podobno najraje nadele nase ves nakit, kar ga premorejo. To pa ni lepo in ves ta nakit izdaja samo slab okus. Najlepši nakit mladih deklet so vredne in smehljajoče oči.

Recepti

Cvetiča s šunko

Cvetiča skuhamo v slanji vodi in ko je mehka, jo vzamemo ven, položimo v kozlico ter zabelimo z razbeljenim maslom in drobljenimi posuši, na okusu in želji še malo sladke paprike.

Skuto pretlačimo in jo zmešamo z mlekom, paradižnikom, soljo in pačko. Vse skupaj mešamo, da postane rahlo. Serviramo s kruhom, krompirjem, rezanci itd.

SKUTA KOT NAMAZ ZA KRUH

Cetr kilograma skute, malo mleka, 2 žlici paradižnikove mezge ali sveže pretilačenega paradižnika, sol, po okusu in želji še malo sladke paprike.

Skuto pretlačimo in jo zmešamo z mlekom, paradižnikom, soljo in pačko. Vse skupaj mešamo, da postane rahlo. Serviramo s kruhom, krompirjem, rezanci itd.

KUMARE S PARADIŽNIKOM

Na žlici olja ali margarine prepratimo sesekljano čebulo, dodamo na rezine narezane kumare, paradižnike in gobe in vse skupaj dušimo 15 minut.

Nato zgostimo jed z žlico mokre in žlico kisile smetane, jo osolimo, popramo ter dodamo sesekljanega pečenjila in popra.

ZA MLADA DEKLETA

Sportna kombinacija puloverja, jopice in krila v ameriškem slogu

S PRAVILNIM RAVNANJIEM LAJKO ZNATNO PODALJSAMO TRAJNOST PERILA

Tkanino sušimo po možnosti v senci, pod nobenim pogojem pa ne v bližini peči ali štedilnika. Ko se tako perilo posuši, ga ni treba likati.

Tkanine, ki so le deloma ojačane z nylonom, peremo kot vse druge.

Perlon-tkanine peremo prav tako kot nylon v mlačni milinci. Likanje tudi pri tem ni potrebno.

Bolj kakor druga leta se letos uveljavlja črta blago. Črte so bodisi močne in v širokih presledkih, bodisi goste in v krepkih barvah na svetli podlagi. Črta blago je moderno in tudi praktično. Vendor je treba vedeti, da oblike iz črta blaga, ne sme biti krojena tako, da je prenestrana z raznimi kombinacijami, ker lahko s tem dosežemo prav nasproten učinek; tkanina izgubi svojo učinkovitost, črte magljajo pred očmi, in če je blago še postrani krojeno, se zelo vleče. Pri blagu z diskretimi črtami najbolj pride do izraza športni kroj — črte so položene samo v dve smeri, vzdolj in povpreč. Ce so črte močne izražene (široke), je treba krojiti blago tako, da tečejo samo v eni smeri. Pri ovratni-

kih, manšetah in žepih so za okras lahko krojene postrani, toda le, če so črte ozke in umirjene.

Ce napišemo, da pokončne črte na rede postavimo vtičko, vam najbrž ne povemo nič novega. Za srednje vtičke postavite pa so lahko črte tako tudi počez, vse od vrata, čez životek in tudi čez krilo. Ce je oblike pravilno nabrane, bo vseeno zakrila morebitne nepravilnosti ali obline v postavi.

JESENSKA MODA PRIPOROCA CRTASTE TKANINE

Bolj kakor druga leta se letos uveljavlja črta blago. Črte so bodisi močne in v širokih presledkih, bodisi goste in v krepkih barvah na svetli podlagi. Črta blago je moderno in tudi praktično. Vendor je treba vedeti, da oblike iz črta blaga, ne sme biti krojena tako, da je prenestrana z raznimi kombinacijami, ker lahko s tem dosežemo prav nasproten učinek; tkanina izgubi svojo učinkovitost, črte magljajo pred očmi, in če je blago še postrani krojeno, se zelo vleče. Pri blagu z diskretimi črtami najbolj pride do izraza športni kroj — črte so položene samo v dve smeri, vzdolj in povpreč. Ce so črte močne izražene (široke), je treba krojiti blago tako, da tečejo samo v eni smeri. Pri ovratni-

kih, manšetah in žepih so za okras lahko krojene postrani, toda le, če so črte ozke in umirjene.

Ce napišemo, da pokončne črte na rede postavimo vtičko, vam najbrž ne povemo nič novega. Za srednje vtičke postavite pa so lahko črte tako tudi počez, vse od vrata, čez životek in tudi čez krilo. Ce je oblike pravilno nabrane, bo vseeno zakrila morebitne nepravilnosti ali obline v postavi.

Jabolčna pena

6 do 8 jabolk umijemo in jih spečemo v pečici. Nato jih pretlačimo in jih z dvema beljakoma ter z 1 dol.

sladke smetane ter s 4 žlicami sladkorja dobro stepamo 20 minut. Peno načojimo v kozarce ali na krožnike.

Odgovor prijateljici

DRAGA OLGA!

Cadim se, da se tako pritožuje nad gospodinjskimi pomočnicami, ki jih zaposluje kranjski Gospodinjski biro. Za opravljanje gospodinjskih del plačam jaz pomočnici 42 dinarjev na uru, razen tega pa biro prispeva še 3 dinarjev od svojih dohodkov. Kranjskemu gospodinjskemu biroju priporoči, naj skuša dobiti sredstva, morda od Občinskega ljudskega odbora, da bi se ureceni na 30 dinarjev. V tem primeru bi se žene delavke lažje posluževali njegovih uslug.

Omenjam tudi, da so nekatere gospodinje navadile pomočnice na to, da jim zapisače v knjizico kar pol ure več. To seveda ni pravilno, vendor biro ne more nadzorovati tega, zato pa sta pri vpisu obe prisotni — gospodin in pomočnica v pomočnici. Izvedela sem, da pomočnica včasih ne upa spregovoriti, če je ura pri gospodinju zaostala tudi za 60 minut. To bi bila vsekakor nje na dolžnost. Glede hrane pa mislim, da biro gospodinjam ne more prepovedati, če je pomočnicam prestovojno dajejo. Tudi glede opredelitev boljših in slabših strank biro ne vodi nobene evidence in nima namena delati razlik. Pomočnici je malo, zato se je treba precej potruditi, da jih najde dovolj za vse stranke. Mislim pa, da tedaj, ko bo delo pomočnic bolj upoštevano, ne bo takega pomanjkanja. Precej je takih, ki delajo od šestih zjutraj do trde noči, na prošnjo stranke tudi ob nedeljah, čeprav to ni njihova dolžnost.

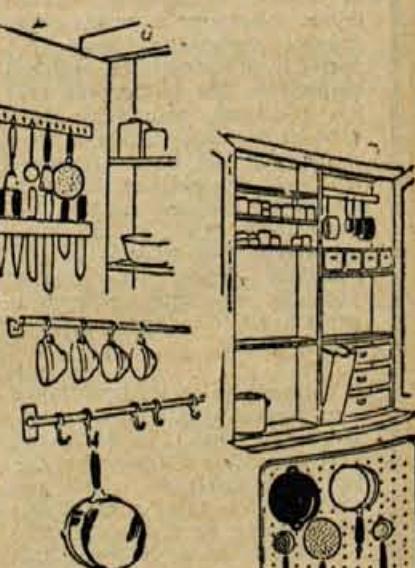
Priporočam ti, da se priključiš kolektivu v vašem gospodinjskem biroju in pomagaš pri opravljanju napak. Nisi bila povsem objektivna, čeprav priznavaš, da težave biro ima, vendor ne more od pomočnic zahtevati, da se vsako jutro ob osmih javlja in poročajo, kam gredo na delo. S tem bi samo zapravljale dragoceni čas sebi in gospodinju. Marsikatera stranka ne bi bila deležna njihovih uslug.

Te pozdravlja Anica

Kako si olajšam delo

Za delo v kuhinji bomo uporabili veliko manj energije, če imamo vse potrebne stvari za pripravo jed čim bolj pri roki (kuhinjska posoda, pritočnik itd.).

Spretna gospodinja bo namestila vse pripomočke na notranji strani stenske omarike v neposredni bližini stenilnika. Na zid lahko denemo tudi simo cedila, razno posode in slično. V razdalji, ki jo lahko dosežemo z roko, namestimo na steni še palice z klukicami. Nanje obesamo skodelico in podobno. Kuhinjske pripomočke, ki jih najpogosteje uporabljamo, denemo v srednjo polico omare. Gornjo polico, ki nam je težje dosegljiva, nameimo živilom in predmetom, ki nam niso potrebni vsak dan. V spodnjem delu omare hranimo živila z večjo težino. Omenjeno razporeditev kuhinjskega pribora si oglejte tudi na skici!

OPOZORILO BRALKAM

Vse cenjene bralke našega Ilsta obveščamo, da bomo odslej prinašali na družinski strani tudi zdravniške nasvete. Naš so delavec zdravnik bo odgovarjal na vsa vprašanja, s katerimi se lahko takoj obrnete na uredništvo lista. Ako pismo priložite naslov in znamko, boste prejeli odgovor tudi po pošti. Prepričani smo, da vam bodo ti nasveti pomagali v vaših bolezniških težavah.

UREDNIŠTVO

Gorenjski obveščevalec

Mali oglasi

Proglasam za neveljaven pogrešani ekroglji žig na ime: »Točilnica, Otok Vis, Kranj«.

Preklicujem blok št. 31824 izdan v Komisiji trgovini Kranj z dne 2. oktobra 1956. Zagore Jože, Cesta na Rupo 26.

Proda se skoro nov šivalni stroj. — Potrje se Tavčarjeva ulica 27.

Iščem prazno sobico od Trate do Zminca. Grem tudi kot sostenovalka. Ponudbe oddati na upravo Glasu Gorenjske pod »sobico«.

Izgubljeno mesečno avtobusno vozovnico št. 004822 Kranj—Moše proglašen za neveljavno. Rozman Franc, Moše 43.

Preklicujem blok št. 30948 izdan v Komisiji trgovini Kranj z dne 29. VI. 1956. Bučar Katarina, Britof 104.

2000 kg krmilnega korenja prodam. Cena din 8 na 1 kg. Triler Franc, Dornarje, Zabnica.

Kino

KINO »STORZIC« KRAJN

9. in 10. novembra, ob 16. in 18. in 20. uri italijanski film »ATILA«.

11. novembra, ob 9.30. uru ameriški film »LJUBEZEN S TUJCEM«; ob 14., 16., 18. in 20. uru italijanski barvni film »ATILA« — zadnjiskrat.

KINO »SVOBODA« STRAZISCE

10. novembra, ameriški film »VECNA NEVESTA« ob 19. uri.

11. novembra italijanski barvni film »ATILA« ob 15. uru. Ameriški film »VECNA NEVESTA« ob 17. in 19. uru.

KINO »TRIGLAV« PRIMSKOVO

10. in 11. novembra, ameriški film »LJUBEZEN S TUJCEM«. Predstave: v soboto ob 19. uru ter v nedeljo ob 15., 17. in 19. uru.

KINO NAKLO

10. in 11. novembra, ameriški film »KLIC DIVJINE«. Predstave: v soboto ob 19. uru ter v nedeljo ob 17. in 19. uru.

KINO RADOVLIJCA

Od 9. do 11. novembra, ameriški barvni revij. film »KARNEVAL V TEKSASU«. Predstave: v petek in soboto ob 20. uru ter v nedeljo ob 15.30, 17.30 in 20. uru.

KINO »SORA« SK. LOKA

Od 9. do 11. novembra, ameriški barvni film »NE BODO MI VERJELI«.

KINO KRAVAC CERKLJE

10. in 11. novembra — zaprto.

Gledališče

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRAJN

Sobota dne 10. novembra ob 20. uru: Premiera — Izven: Ronald Delderfield: »VISOK JE ZID« — režija Peter Malec k. g.

Nedelja 11. novembra ob 16. uru: Izven in za podeželje: Ronald Delderfield: »VISOK JE ZID«.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

V soboto dne 10. novembra 1956 ob 19.30 uru, Tomažič: »LEPA VIDA«.

V nedeljo dne 11. novembra ob 14.30 uru, Moliere: »SCAPINOVE ZVIJA-CE«.

Gorenjske bodice

Danes pa za uvod anekdoto iz Kranja.

Novinar se je pred kratkim mudil v Ljubljani. Ko je ves zamišljen hajdal po ljubljanskih ulicah in tuhata, kako se bo najudobneje in najceneje vrnil v Kranj, je na svoje veliko veselje naletel na znance, direktorja neke kranjske tovarne. Pomislil je: »Sreča pa tako! Z direktorjevim avtomobilom se bom potegnil do Kranja! Da si zagotovil prostor v avtomobilu, je navezel pogovor:

Novinar: Zdravo, Dreje! Ti, slviš — ali se bom lahko peljal s teboj v Kranj?

Direktor: I, seveda, zakaj pa ne!

Novinar: Kdaj se torej dobiva?

Direktor: Ob šesti uri na avtobusni postaji!

(Direktor pravi, da se je novinarju pri priči potegnil obraz kot kumara).

Skoraj ne pomnim, kdaj sem bil zadnjikrat v Komendi. Da ne bodo mislili, da so brez grehov, se bom tudi obnje obregnil.

Nekako sedi vasi leži kulturni dom. Tudi »Svica« mu pravijo, ker je tu središče kraja, saj imajo v njem svoje prostore: poštni urad, krajevni odbor in gostilna. — Prav v ta dom me je ondan zaneslo. V veži sem naletel na napis: Ambulanta. Oba prostora sta lepo opremljena: omare, miza, stoli, luči — vse lepo razvrščeno in čisto. Res prijeten pogled! In kje so bolniki?

Menda ni Komenda kraj, kjer bi ne poznali bolezni? O, pač — bolezni poznajo, le zdravnika ne poznajo, ker ga kratkomalo ni od nikoder. Ze pet me-

Gibanje prebivalstva

NA JESENICAH

Rodile so: Marija Mohorič, kuhinjska pomočnica z Jesenic — dečka, Viša Bohinec, trg. pomočnica iz Žirovnice — dečka, Štefanija Razpet, tkalka iz Srednje Dobrave — deček, Marija Debeljak, gospodinja iz Zg. Dobrave — dečka, Justina Dolinar, gospodinja iz Radovljice — dečka, Pavla Dežman, gospodinja iz Polja iz Boh. Bistrica — dečlico, Marija Florjančič, gospodinja iz Koritnice, 2 dekleci, Elvira Humar, gospodinja iz Banjšice — dečka, Jurga Ozebel iz Dovjega — dečka, Silverstra Munih, gospodinja iz Tolminca — deček, Marija — Ana Čebulj, uslužbenka z Jesenic — dečka, Elza Mertelj, otroška negovalka iz Gozd — Martuljka — dečka, Erna Petrič, perica iz Gozd Martuljka — 2 dečka, Hermína Mudri, kuhanica iz Sempreta — dečlico, Marija Rus, knjigovodilka z Bleha — dečka, Julka Bregar, uslužbenka z Jesenic — dečlico, Ana Bizjak, delavka iz Radovljice — dečlico, Marija Fuiš, gospodinja iz Boh. Blistrice — dečlico, Pavla Kokalj, gospodinja iz Zgoš — dečlico, Anica Matlak, delavka iz Begunj — dečka, Ana Ulen, vrtnarica, Savska cesta 1 — dečka, Šilva Pintar, delavka z Bleha — dečlico, Jerica Krivec, delavka z Jesenic — dečlico, Pavla Demšar, gospodinja iz Polj — dečlico, Tončka Kelbl, gospodinja iz Boh. Bela — dečlico, Marija Malej, vzgojiteljica z Jesenic — dečlico, Amalija Kördež, delavka iz Kope — dečka, Naza Paščič, gosp. dir. iz Jesenic — dečka, Marija Maroč, gosp. nja iz Poljice pri Podnartu — dečka, Anica Kurič, gospodinja z Poljubina — dva dečka, Neža Pretnar gospodinja z Jesenic — dečka, Anica Mencinger, govorilka — Zg. — neklič.

Joročili so se: Franc Čuznar — Frančko, elektrotehnik iz Nove Gorice in Marija Derganc, uslužbenka iz Nove Gorice; Karol Bohinec, lilar z Jesenic, C. v. Rovte 7 in Marija Beguš, natakarica iz Potok 3; Friderik Bremer, delavec Zg. Gorje 11 in Štefanija Kokošar, delavka iz Gozd — Martuljka; Martin Macele, delavec z Jesenic Gospodarska 35 in Ljudmila Jelenič, trg. pomočnica iz Dol Suhorja 17; Martin Lakner, delavec z Jesenic, Jag. pot 59 in Angela Glivarič, gosp. pomočnica z Jesenic, Skladnišča 7.

Umrli so: Marija Rihter, roj. Pleš, gospodinja, stara 70 let, umrla na Jesenicah v bolnici, bivajoča Rateče 58; Franc Crv, delavec, star 26 let, umrl na Jesenicah v bolnici, bivajoč v Ribnem 37; Jože Ravnik, oseb. upokojenec, star 73 let, umrl v Planini pod Golico 46; Franc Sovdat, kmet, star 51 let, umrl na Jesenicah v bolnici, bivajoč v Voltah 104; Zvonka Knap, otrok stara 1 leta in poi, umrla na Jesenicah v bolnici, bivajoča v Kranjski gori 140; Lina Končan, roj. Zagor, oseb. upokojenka, stara 74 let, umrla na Jesenicah v bolnici, bivajoča v Kranjski gori 57; Ivan Pivk, delavec, star 55 let, umrl na Jesenicah v Kranjski gori 57; Ivan Pivk, delavec, Gregorčeva 4, bivajoč istotom; Roža Vene, otrok, stara 2 leti in pol, umrla na Jesenicah v bolnici, bivajoča na Jesenicah C. Borisa Krička 41; Leon Marinšek, delavec, star 28 let, umrl na Jesenicah v bolnici, bivajoč v Podkorenju 2.

Rojeni: Marijan Meglič, roj. 2. novembra v Grahovščah 16.

Poročili so se: Anton Jelovčan, tateniški pomočnik Levčeva 33 Ljubljana in Neža Kepec, prešivalka iz Tržiča, Proletarska cesta 14.

V KRAJNU

Rodile so: Angela Koritnik, gospodinja, Kranj, Partizanska 18 — deklica; Pavla Stegnar, gospodinja Sebenje 35 — dve deklici; Stefanija Benčina, gospodinja Tržič, Partizanska c. 37 — dečka; Justina Jerč, gospodinja Tatnec 1 — dečka; Marija Pečnik, prešivalka Jelendol 10 — dečka; Marija Rozman, predstnika Kranj, Kalvarija — dečka; Rajgelj Pavlina, gospodinja Sp. Bitnje 17 — dečka; Angela Frelih, predstnika Forme 11 — dečka; Marija Perš, delavka Adergas 5 — dečka; Ljudmila Škofic, gospodinja Cerkvena 113 — dečlico; Antonija Stalec, gospodinja Dolenja vas 14 — dečlico; Angela Sajovič, delavka Naklo 16 — dečko; Patia Grošelj, gospodinja Požen 14 — dečka; Marija Zelnik, tkalka, Predosje 74 — dečka; Marija Celjer, predstnika Senčur 32 — dečlico; Marija Kristan, kuhanica Stari dvor 47 — dečka; Amalija Bonič, delavka Tržič, Bečanova 13 — dečka; Stefka Berčič, kmečka delavka Sr. Bitnje 74 — dečka; Antonija Bajželj, delavka Stražišče 96 — dečlico; Marija Hudobivnik, delavka Hrastec 43 — dečlico; Jožeta Komac, tovarniška delavka Sv. Ana 16 — dečlico; Elizabeta Penič, uslužbenka Cešnjica 78 — dečlico; Amalija Saver, tovarniška delavka Krnj, Zlati polje — dečlico; Sonja Černivec, delavka Primskovo 180 — dečlico; Veronika Podpeskar, knjigovodja Predosje 9 — dečlico; Albina Grebenšek, knjigovodinja Gorenja Sava 42 — dečlico; Ivana Iljaž, delavec Bobovik 11 — dečlico.

Poročili so se: Anton Rup, Šofer, stanovanec Ljubljana, Titova 73 in Ana Kumer, trg. pomočnica Kranj, Planina, samski blok; Jožef Rozman, posestnik, Kranj, Stražišče 125 in Katerina Hafner, kmetovalka Zg. Bitnje 23; Alojzij Dermota, elektromontor Sora 10 in Ivana Šimnovč, tkalka Breg 13; Jožef Sitar, posestnik Visoko 70 in Ladislava Globočnik, kmetovalka, Voglje 86; Vincenc Zavrl, posestnik Zg. Bitnje 32 in Stanislava Šenk, kmetovalka Predosje 84; Peter Čelar, mesarski pomočnik Breg 6 in Zofija Uranič, trgovska pomočnica, Strahinj 82; Valentijn Zupan, posestnik Zagorice 69 in Marjana Širc, kmetovalka Trstenik 18; Viktor Sitar, delavec, Senčur 259 in Antonija Cesen, gosp. pomočnica Sp. Brnik 18; Stanislav Klep, pravnik Ljubljana, Petričeva 13 in Ernestina Drenek, nameščenka Kranj, Čankarjeva 17; Milutin Ristič, kovač Kranj, Planina samski dom in Frančiška Oblik, strojepiska Kranj, Druhovka 38; Zmago Leskovar, elektromeh. Kranj, Planina, samski dom in Marija Gošte, pletička Kranj, Planina blok 12; Franc Potočnik, gozdni delavec Nemilje 6 in Marija Jelenc, poljedelka Bukovščica 17; Marjan Konc, železničar Gorice 18 in Marija Jamar, pom. kuhanica

V TRŽIČU

Rojeni: Marijan Meglič, roj. 2. novembra v Grahovščah 16.

Poročili so se: Anton Jelovčan, tateniški pomočnik Levčeva 33 Ljubljana in Neža Kepec, prešivalka iz Tržiča, Proletarska cesta 14.

Francozi bi imeli tehtne pomisleke, preden bi vdrlj v Bašelj.

Da ne bo nesreča, svetujem Planinskemu društvu Kranj, naj popravi pešpot na Jošt. Iz zanesljivih virov sem namreč zvedel, da je že 80 let niso popravili. — Planinci — pri vzponih na Jošt se poslužujejo naveze.

Ločani pa res skrbe za osebno hrgano. To sem občutil tudi na lastni koži. Ko sem jo zadnjič ob močnem dežju mahal po ozkih blaževi ulici, sem se kar precej nafajhal. Z vseh streh je lilo v pravih slapovih. Saj sem se umikal, pa je le malo zaledlo. Umikal sem se namreč le izpod kapo pod kap. Upam, da se bodo zdaj, ko popravljajo fasade v tej ulici, lotili tudi strešnih žlebov. Tudi na Mestnem trgu še niso odpravili te nadloge.

Pa se tole vam moram povedati. — Zadnjič sem srečal v Tavčarjevi ulici v Kranju elegantno zastopnico ženskega spola. Počasi je ležal ob hišah, se opotekal in oprijemala zidov, da sem skočil k njej in jo vprašal, če ji je slabo. Nič takega ni bilo. Tudi njo je namreč zgrabil ženska moderna epidemija — čevljii zelo zelo visoko in zelo zelo ozko peto. Ko sem gledal za ubogo revico, ki daje modi takoj boleč davek, sem si nenesoma zaželet, da bi bil le nekaj mesecov »modni kraj«. Dicr. Za letošnjo zimo bi uvedel posebno mogoč elegantni klobuček, rokavice, torbico, čevljii z visoko peto — vse iste barve, namesto obleke pa filovo pero.

Stavim, da bi nekatere ženske kar planile po tej zadnji modni novosti, čeprav bi bilo 20 stopinj mira. — Moda je moda, pa čeprav umreš!

Vas podravlja VAS BODICAR

šport - šport - šport - šport

Kranjski atleti bodo ustanovili svoj klub

Kranj do današnjega dne ni imel organizirane atlet. dejavnosti. V letošnji sezoni pa so kranjski atleti na nekaterih tekmovalnih izrazili željo, da je zadnji čas, da tudi v Kranju začne delati atletski klub, ki bo skrbel za pravilno športno in polit. vzgojo v tej lepi športni panoragi. Velikemu razumevanju upravnega odbora centralnega športnega društva in načrtnim pripravam med sezono gre zasluga, da se bodo vsi tisti, ki žele aktivno sodelovati, kakor tudi vsi prijatelji atletike, zbrali v nedeljo dopoldne v zgornji dvorani Slnškalnega doma na ustavnem občnem zboru. Pripravljalni odbor je sestavil obširn in zanimiv delovni program za bodočo sezono.

Gotovo se bo marsikdo čudil, zakaj še v pozni jeseni ustanavljajo atletski klub. Pripravljalni odbor meni, da bo pozimi klub mnoga laže organizacijsko utrditi tudi v sezoni. Za članstvo in bodoči sodniški zbor bo medtem pripravil različna zanimiva predavanja, združena s predvajanjem strokovnih in športnih filmov. Širokemu krogu članov bodo na ta način pričazili vse mlike in skrivnosti kraljice športove.

Po takšni resni pripravi bodo sposmrati začeli z delom na atletskem zršču. Ni pa namen kluba le vzgoja tekmovalcev, temveč vključevanje širokega kroga mladine, zlasti delavške, ter jih nuditi možnost vsestranskega športnega udejstvovanja. Upamo, da se bo bodočemu vodstvu kluba ob potiči članov posrečilo uresničiti vse te naloge in pričakujemo, da se bo kranjskim plavalcem, smučarjem, kegljačem in ostalim športnikom kmalu pridružila še ekipa atletskega kluba, ki bo uspešno branila barve Kranja.

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00

22 milijonov Egipčanov

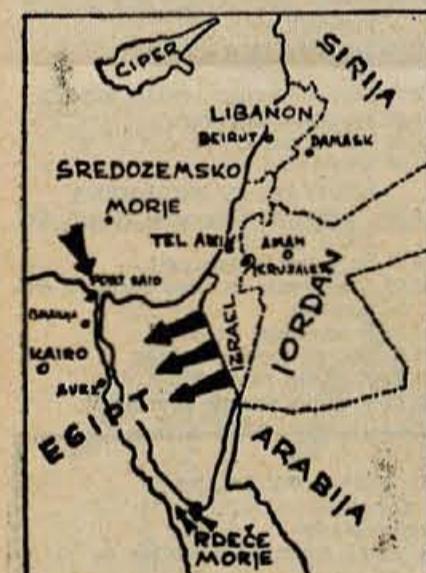
Leta 1947 je imel Egipt 19 milijonov, letos pa ima že 22 milijonov prebivalcev. Njegova površina znaša 994.300 kvadratnih kilometrov, od tega je 2.445.000 hektarov obdelovalne zemlje. Nil, »blagostanje Egipta« je na egiptovskem ozemlju dolg 1500 kilometrov, od tega je plovnih 1200 kilometrov. Najvišji egiptovski vrh je Džebel Gebard, ki meri 2880 metrov. S kmetijstvom in ribolovom se ukvarja 70% prebivalstva, v industriji, rudarstvu in gradnjah je zaposlenega 10%, v prometu 2,3%, v trgovini in bankah 7,5%, v državni upravi 2,8%. Egipt pridelava na leto 2.340.000 ton nafte, 40.000 ton mangana, 466.000 ton soli, 120 kilogramov zlata, njegova industrija pa izdelava letno 66 milijonov metrov bombožnih tkanin, 70.000 ton olja, 275.000 ton cementa, 6000 ton alkohola; egiptovska trgovska mornarica ima 57 ladij s 105.000 brt. Zelezniskih prog ima Egipt 9550 kilometrov. Na egipčanskih cestah je v prometu 50.000 osebnih, 12.000 tovornih avtomobilov in 6000 motociklov.

Vsek dan je v Egiptu 1500 ljudi več. Medtem ko se je obdelovalna zemlja od leta 1947 povečala za 250.000 juter, se je gostota prebivalstva povečala od 760 na 870 ljudi na kvadratni kilometr in je ena največjih na svetu ali dvakrat tolkna kot, n. pr. v Belgiji ali Nizozemski. Pri tem pa živi 70% Egipčanov od kmetijstva!

Povprečni letni dohodek egiptovskega prebivalstva je 39 funtov, kar je manj kot v katerikoli drugi državi z izjemom Indije, 16 milijonov felahov, ki živijo od kmetijstva, pa ima letni dohodek 6 funtov na osebo!

Prejšnje vlade Egipta so storile zelo malo ali pa nič, da bi izboljšale položaj. Naserjeva vlada pa je že z enim svojih prvih ukrepov, z agrarno reformo pokazala, da se je resno lotila dviga življenjskega standarda Egipčanov: 600.000 juter razlaščene zemlje so razdelili felahom, ki dotlej niso imeli ničesar.

Toda kmetijstvo je sicer važen del načrtov egiptovske vlade, ni pa edini. Egipt se hoče osvoboditi revščine in lakote, ne da bi pri tem izgubil svojo samostojnost, priborjeno s tolkimi težavami. Zato pa je treba s silovitimi naporji zgraditi industrijo, nove proge in ceste, električne centrale.

BLIŽNJI VZHOD

PUŠČICE KAŽEJO SMER NAPADOV NA EGIPT: IZRAELSKE CETE SO VDRLE PREKO SINAJSKEGA POLOTOKA, ANGLEŠKE IN FRANCOŠKE CETE PA SO SE IZKRCALI NA JUŽNEM IN NA SEVERNEM VHODU V PREKOP

Asuanski jez

Načrt je drzen: za Jezom bo, ko ga bodo zgradili, nastalo jezero, ki bo imelo 120 milijard kubičnih metrov vode, od katere bodo lahko izkorističali

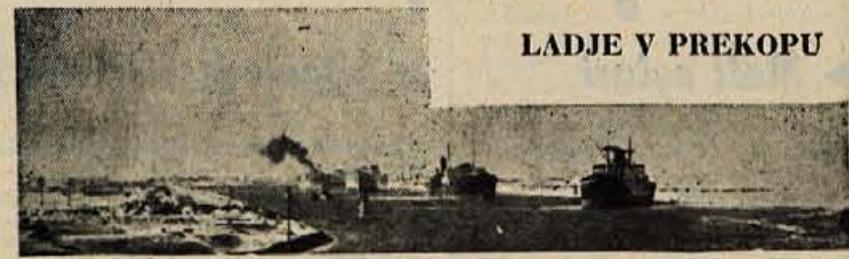
MLADA ARMADA
Podoficir egiptovske vojske

skoraj polovico. Okrog 30 milijard kubičnih metrov vode se bo namreč izgubilo v zemljo, 10 milijard je bo izhlapelo, okoli 20 milijard pa je bo v stalni rezervi.

Kaj pomeni Asuanski jez za Egipt? Obdelovalna zemlja se bo povečala za najmanj 30%, pridelek hrane pa se bo podvojil. Električni centrali ob starem in novem Jezu bosta skupaj dajali okoli 10 milijard kilovatnih ur na leto. Zajezitev Nila bo tolinskega pomena za celotno gospodarstvo dežele, da bo potem mnogo laže izvajati ostale načrte za napredek države.

Cepav Egiptu trenutno ni mogoče uresničiti tega ogromnega načrta, pa si je vlada predsednika Naserja z dosledno politiko pridobila toliko simpatij med Egipčani in drugod po svetu, da bo svoje dolgoročne načrte prav

gotovo uresničila. Poglavita garancija za to je navdušenost in enotnost egiptovskega ljudstva, kakršne doslej v zgodovini še ni bilo.

Tisočletja med piramidami

Zgodovina Egipta je predolga, da bi jo lahko v kratkem opisali. Današnji Egipt vežejo na faraonskega in helenističnega le še prastari spomeniki sredi peščene puščave. Zgodba, ki se končuje z Gamalom Abdel Naserjem, se začenja z Amrom ibn el-Ason, ki je vodil arabske vojske, ko so leta 640 v enem zaletu osvojile Sirijo, Palestino in Mezopotamijo, vdrle čez današnji sueški prekop in južno od sedanjega Kaira potolke Bizantince.

Začelo se je skoraj tisočletje dolgo prekopa zapustil zadnji britanski vobdobje arabske vlade v Egiptu, ki se jak in se jo Naserjeva vlada lahko je končalo leta 1917, ko je turški sultan Selim I. pokoril mameluke in priključil Egipt turškemu cesarstvu.

Z gradnjo Sueškega prekopa, ki je bil končan leta 1867, se začenja v zgodovini Egipta novo obdobje. Cepav je bil Egipt še vedno pod turško oblastjo, se je za to prej nepomembno državo začel zanimati Zahodni svet, zlasti Velika Britanija, ki je takoj spoznala važnost nove vodne poti za svoj promet z Vzhodom. Julija 1882 so se Angleži izkrcali in pri Tel el-Kabiru porazili Egiptane. Začela se je doba britanske vojaške uprave. Do začetka prve svetovne vojne je bil Egipt kljub britanskemu upravi formalno še vedno del turškega cesarstva. Izbruh vojne je dal priložnost za prekinitev še te zadnje vezi: proglašen je bil začasni protektorat in Angleži so na prestol v Kairu postavili Ahmeda Fauda, Farukovega očeta, prvega egiptovskega kralja.

Popolno svobodo pa je Egipt dosegel šele junija letos, ko je cono sueškega

NA STRAZI

Egiptovski vojak na strazi v Port Tewfiku, na izhodu prekopa v Rdečo morje. Vojak stoji po levu, ki je še nedavno pričal o britanski nadvlasti v tem delu sveta

STROGA PRIPRAVLJENOST

Vojaki Arabske legije v jordanski trdnjavi ob jordansko - izraelski meji

DANES OBJAVLJAMO NA ZADNJI STRANI NEKAJ DROBCEV IZ ZGODOVINE EGIPTA IN IZ ŽIVLJENJA MLADE EGIPTOVSCHE REPUBLIKE

GAMAL ABDEL NASER

Cepav je 23. julija 1952 dozdevno stal na čelu svobodljivih mladih oficirjev egiptovske vojske, ki so vrgli starci režim in izgnali kralja Faruka, general Mohamed Nagib, ki bil resnični voditelj nacionalne revolucije polkovnik Naser, ki je le iz takšnih ozirov ostal v ozadju, ker je menil, da bo akcija bolje uspela, če bo v ospredju znana osebnost, kakršna je bil tedaj general Nagib.

Gamal Abdel Naser, ki je govoril, da že ne najmlajši, vsaj med najmlajšimi predsedniki republik na svetu, saj ima komaj 38 let, je vse svoje življenje posvetil boju za osvoboditev svoje domovine. Njegov življenjski cilj je bil izgon tujev in tistih, ki so jim služili — monarhije in korumpiranih dvornih politikov. Že s 17 leti je postal član tajne mladinske organizacije, katere cilj je bila popolna osvoboditev Egipta. Zaradi sodelovanja pri demonstracijah je bil izključen iz šole. Sele leta 1937 je dobil dovoljenje za vpis v vojaško akademijo. Med arabsko-izraelsko vojno so ga je pripeljal imen Tiger iz Faludže zaradi izredne hrabrosti, ki jo je pokazal pri jurišu na trdnjavo Faludža.

Ko je po končani vojni postal predavatelj na vojaški akademiji, je skupno s sedmimi mladimi oficirji ustanovil gibanje za osvoboditev Egipta, ki je leta 1952 izvedlo nacionalno revolucijo. Kljub temu, da je oblastvene položaje prepustil generalu Nagibu, je Naser ostal vodja gibanja, odnosno generalni sekretar enotne egiptovske stranke. Ko je uvidel, da so pod Nagibom pridobivite revolucije v nevarnosti zaradi predsednikovega oportunizma, je odstranil Nagiba in 17. aprila 1954 sam prevzel vodstvo vlade in dežele.

V notranji politiki si je Naser zastavil en sam smotri: gospodarski dvig zaostale dežele. V zunanji politiki pa je ubral pot mednarodnega sodelovanja in boja za mir, kar je še bolj dvignilo njegov ugled in ga v svetovnem merilu postavil ob stran politikov kakršna sta Tito in Nehru.

88 milijonov avtomobilov

Na vsem svetu je bilo leti 88.350.000 avtomobilov. Od skupnega števila jih odpade 58.590.000 na Združene države Amerike, kjer pride en avtomobil na vsake 3 prebivalce, 4.210 tisoč na Veliko Britanijo, 3.260 tisoč na Kanado, 3.308 tisoč na Francijo, 2.600 tisoč na Sovjetsko zvezo, 2.139 tisoč na Zahodno Nemčijo in 1.083 tisoč na Italijo. Pri prejšnjem številu avtomobilov januarja 1952 so jih po vsem svetu našeli 74.726.000, torej za 8% manj.

Jaroslav Dietl:

Omahljivi element

Stanislav Koržinek, madinski aktivist, je štel ženska bitja med omahljive, nestanovitne elemente in je zato smatral, da je treba v odnosih z njimi izkazovati skrajno budnost in previdnost. Dalje je tudi smatral, da se on kot profesionalni odgovorni javni delavec a) sploh ne bo ženil ali pa b) se bo ženil z dekletom, idejno dovolj podkovanim in trdnim.

Ce se je zategadel kakša dekliska glavica ojunajdale in se nasmehnila Stanislavu Koržineku, jo je ta nemudoma vprašal: ali pozna pet osnovnih črt imperializma; kaj more povedati o zadušitvi boksarske vstave v Sanghaju; kakšna je razlika med viškom vrednostjo in hiperprodukcijo. Deklice pa, ki bi obvladal podobne teme, kar ni hotelo biti...

Ko je Stanislav Koržinek to sprostil, se je vedno bolj utrjeval v preprčanju, da je žensko bitje v svojem bistvu resnično nestanoviten element, ljubezen pa v ogromni večini primerov nedostojen politični kompromis.

Nekega prekrasnega pomladnega dne, ko se je Stanislav peljal v tramvaju, pa se je zgodilo nekaj grozneg. Ko je za hip dvignil oči od časopisa, mu je zastal dih: pred njim je stal eden izmed omahljivih elementov z zlatimi kodri in zamšljenci, svetlikajočimi se očmi.

Stanislav Koržinek je tako izgubil vso svojo razsodnost in se nenadoma ni mogel spomniti niti ene izmed štiridesetih točk uredbe, ki jo je s tako vnenimo študiral za predstoječe zasedanje.

Tramvaj se je premaknil in tedaj je seveda tudi sam Stanislav izkazoval nestanovitost: opotekel se je, pa ne v prazno, ampak naravnost v prekrasno bitje, ki mu je zaradi sumka izbil iz rok denar za vozovnico. Stanislav se je spustil na kolena in naglo zbral raztreseni drobi. Za nagrado ga je seveda obšival očarjujoč nasmešek. Cepav na zavirku kostima lepe neznanke ni bilo niti enega znaka, ki bi kazal na pripadnost k katerikoli množični organizaciji. Stanislav kar ni mogel odigrati pogleda od nje. In ko ga je končno deklica še vprašala:

»Ali morda veste, kje moram izstopiti, da pride v trgovski del mesta?« — je ustreljivo odgovoril, da gre tudi sam tja. Seveda se je zlagal: njegova ustanova je bila čisto na drugem koncu.

Tako je Stanislav Koržinek koračal s prekrasno neznanko, ki mu je brez vsakršne zdruge pripovedovala, da je dela kot prodajalka v trgovini svojega očeta. Stanislavove oči so potemnele, ko je pomisil na to, da pravzaprav hodi s predstavnikom drobne buržoazije. Zato mu je zares precej odleglo, ko mu je še povzdala, da se je oče odločil vstopiti v zadružno in bo odšel delata v neki drugi trgovini.

Stanislav Koržinek je preživel strašne muke. Razum, ta spletkarski zapeljivec, mu je šepetal:

»Vprašaj jo o petih osnovnih točkah imperializma, vprašaj jo, budi pogumen!«

Srce pa je bojaljivo stokalo: »Ne sprašuj, ker bo potem vse propadlo.«

Tako Stanislav ni poznal več samega sebe. Odgovarjal je na vprašanja svoje sopotnice z glasom, ki bi ga poslušali

njegovih referatov ne spoznali več. Z istim glasom je napovedal tudi sestanek temu več kot omahljivemu elementu.

Tistega dne, ko bi moral priti do ponovnega srečanja, se je Stanislav spraševal:

»Ali imam sploh pravico, jaz, osvobojeni mladinski delavec, zapravljati čas z dekletom, ki ne nosi nobenega znaka in ki ima zelo megline pojme o sužnejposestniškem družbenem redu? Saj prav gotovo ni sprejela nikakih obveznosti v tekmovanju za izpolnitve plana, cepav ima prekrasne temnorjavne oči. In cepav je njena koža kot barhent — ali plačuje redno sindikalno članarino?«

S takimi razmišljajnji se je mučil Stanislav Koržinek in se nevsezdajje odločil, da ne bo šel na zmenek. Namesto tega bo zaključil razpravo o temi »Kako se ne oddaljevati od ljudskih množic.« Prišel je domov in se, razvojen od svojih protislovnih misli, lotil posla. Njegov pogled se je upiral v papir, misli pa so mu bledile okoli klopc v parku. Tako je preseidel celo nasem zasedanju bi želel najprej poučiti, da je njen nasmej očarljiv, oči pa žareče.«

Več ni napisal. Ni mogel. V takem stanju ga je našla mama. Prebrala je ta nerazumljivi stavki in poslušala sinovo izpoved o strašnih družbenih nasprotijih med dekliskimi kodri in petimi osnovnimi točkami imperializma. Nato mu je pa ona prebrala kratki referat o temi »Kako se ne oddaljevati od osnovnih ljudskih množic.«

Po referatu je Stanislav, ne da bi st zadal kakršenkoli obvez ali formuliral resolucije — kar se je zgodilo prvič — brez diskusije, kar najhitreje nataknil jopič in se zapolid proti paru, boječ se samo tega, da ne bi našel klopc prazne.

K sreči je pritekel pravočasno.

Iz češčine prevedel A.C.